

Sreda, 3. decembar 2008.

Svedok Reynaud Theunens

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 14:19 h

Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite sedite.

SUDIJA ORIE: Dobro jutro svima. Gospodine sekretare, molim vas da najavite predmet.

sekretar: Dobro jutro časni Sude. Dobro jutro svima u sudnici. Ovo je predmet *IT-06-90-T Tužilac protiv Ante Gotovine i ostalih.*

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospodine sekretare. Gospodine Waespi, tražili smo od vas da nas izvestite o komunikaciji između veštaka, gospodina Theunensa, i Tužilaštva. Možete li...

TUŽILAC WAESPI: Da.

SUDIJA ORIE: ...da nam date vaš izveštaj.

TUŽILAC WAESPI: Da. Ja... Poslao sam *e-mailove* mom timu, i dobio sam nazad *e-mailove* u kojima se govori o svim komunikacijama koje su možda postojale sa gospodinom Theunensom o sadržaju izveštaja. Primio sam ove *e-mailove*. Pregledao sam ih. Ni jedan od kontakta – a stvarno je bilo kontakta o izveštaju, ali ni jedan od njih ne sadrži nikakve predloge, niti bilo kakav uticaj na gospodina Theunensa, o suštini izveštaja. Oni se više odnose na skretanje pažnje gospodina Theunensa na tipografske greške ili na greške u prevodu. U jednom primeru, numerička oznaka jedne od jedinica Hrvatske vojske, jedinice vojne policije, je bila pogrešna, i na to je skrenuta pažnja gospodina Theunensa. Takođe je intervenisao bivši supervizor gospodina Theunensa, gospodin Phil Coe, u vezi sa uvodnim delom izveštaja, pod naslovom „Obim“. Sećate se da je bilo nekoliko strana, mislim tri strane, u finalnom izveštaju, to je dokazni predmet Tužilaštva broj P1113, koje se bave obimom izveštaja gospodina Theunensa, i gospodin Coe je dao nekoliko predloga. Na žalost, video sam samo *e-mail*, ali ne i promene koje se tiču obima, ali sam siguran da gospodin Theunens, koji čuva svoje *e-mailove*, može da vam kaže koje predloge je dao gospodin Phil Coe, a koje se tiču promena u obimu njegovog uvodnog dela. Bilo je i nekoliko sastanaka, mislim dva – znam za dva sastanka između gospodina Theunensa i advokata. Jedan sastanak je bio sa gospodinom Tiegerom, koji se odigrao 12. ili 13. decembra 2007. godine. Gospodin Tieger se upravo bio vratio sa hitnog privatnog puta iz Amerike, i to mora da je bilo 12. ili 13. decembra, nekoliko dana pre nego što je podnešen zvanični izveštaj, i to je sastanak o

kojem je govorio gospodin Theunens, i gospodin Tieger je pregledao sinoć transkript i on kaže da nema sumnje da – o sadržaju sastanka sa gospodinom Theunensom. On se ne seća konkretno tog sastanka. Drugi sastanak je bio između advokata iz tima suđenja i gospodina Theunensa. Gospodin Steve Margetts i verovatno gospođa Prashanti Mahindaratne su se sastali sa gospodinom Theunensom, i opet, nije bilo nepotrebnog uticaja, predloga, koji se tiču sadržaja izveštaja. Dakle, svi ovi kontakti koje je tim imao, u tom vremenskom periodu, naročito u novembru, decembru prošle godine, kada je podnešen izveštaj, bili su pažljivi. Bio je jedan dugačak e-mail, na jednoj, dve strane, od gospodina Andrei Shakhmetova, vojnog analitičara, gospodin Theunens je govorio o njemu tokom svedočenja, on je skrenuo pažnju na brojne greške u prevodu gospodinu Theunensu, i veujem da je gospodin Theunens prihvatio te predloge. Ovo je, gospodine Predsedavajući, izveštaj o kontaktima preko *e-maila*, ili drugim kontaktima, između šireg tima, tima Gotovine, ne samo članova tima koji rade na ovom predmetu, već i analitičara i drugih članova tima koji rade na ovom predmetu, sa gospodinom Theunensom, o sadržaju, o suštini izveštaja.

SUDIJA ORIE: Drugi sastanak, sa gospodinom Margetts, sa gospođom Mahindaratne, da li ima datum tog sastanka?

TUŽILAC WAESPI: Pitali smo gospodina Margettsa i gospođu Mahindaratne. Oni misle – nisu sigurni, ali misle da se možda odigrao u martu 2007. godine, dakle, bio bi u vezi sa prvim nacrtom izveštaja gospodina Theunensa.

SUDIJA ORIE: Da. Kada je izveštaj, ovakav kakav je sada, dostavljen Tužilaštvu, uključujući i tipografske greške, šta god? Dakle, kada ste primili izveštaj koji nije nakon toga ispravljan?

TUŽILAC WAESPI: Nisam to konkretno ispitao, ali mora da je bilo dan nakon, ili istog dana kada je podnešen, a to je bilo, ja mislim, 14. decembra.

SUDIJA ORIE: Dakle, to je bilo nakon sastanka koji je gospodin Tieger imao sa gospodinom Theunensom.

TUŽILAC WAESPI: To je svakako tačno, da.

SUDIJA ORIE: Da. Naravno, kad god kažete da nije bilo nepotrebnog uticaja, naravno, to zahteva određenu procenu, šta je šta nije nepotreban uticaj, to je naravno, vaša procena. To je – zbog toga, Pretresno veće veoma – fokusira se pre svega na činjenice.

TUŽILAC WAESPI: Da. To je oigledno moja procena, ali što je još važnije, to je procena članova tima koji rade na predmetu, koji su se sastali sa Reynaud Theunensom. Oslanjam se na njihovu --

SUDIJA ORIE: Oni su isto tako uključeni kao i vi, i oni imaju koristi od ovoga, kao članovi tima koji rade na predmetu, od ovog izveštaja, u toj meri da je Tužilaštvo tražilo da se napravi izveštaj, jer je Tužilaštvo smatralo da bi takav izveštaj podržao argumente Tužilaštva. U toj meri, vaši članovi tima i vi, gospodine Waespi, ste u sličnoj poziciji.

TUŽILAC WAESPI: Možda samo jedna stvar. Ta dva e-maila, jedan od gospodina Shakhmetova i jedan od gospodina Phil Cooa, oni konkretno govore da znaju koliko je osetljivo slati nešto – veštaku, i oni kažu da, naravno, znate, na vama je, gospodine Theunens, kao veštaku, da odredite da li da prihvatite ove tipografske i druge ispravke.

SUDIJA ORIE: Da. Pre nego što pozovemo svedoka da uđe u sudnicu, da li postoji nešto u vezi sa ovim što je gospodin Waespi upravo rekao, a da bi Odbrana htela da pokrene.

ADVOKAT KAY: Da li gospodin Waespi ima neki drugi komentar koji se odnosi na svedočenje gospodina Theunensa, po pitanjima koja je – koja je pregledao, kao što su optužnica, neki drugi materijalni detalji koji se tiču suštine ovog pitanja, u odnosu na kontakte gospodina Theunensa sa OTP-om, što se tiče ovog predmeta.

SUDIJA ORIE: Mislite na genezu izveštaja, u bilo kakvom kontekstu, u širem smislu.

ADVOKAT KAY: Da.

SUDIJA ORIE: I vi smatrate da je obaveza Tužilaštva da budu transparentni i da obelodane sve što znaju o tome.

ADVOKAT KAY: Uzimajući u obzir šta se desilo, mislim da je važno za gospodina Waespija da kaže – da da svoj stav o tome. Predlažem da postavim dodatna pitanja, na osnovu transkripta koji sam sinoć pregledao sa svojim timom i da se pozabavim i drugim temama, i hteo bih da gospodin Waespi jasno kaže svoj stav o angažmanu – gospodina Theunensa u vezi sa ovim predmetom.

SUDIJA ORIE: Kada kažete da ćete da postavite dodatna pitanja, to gospodinu Theunensu ili ...

ADVOKAT KAY: Hoću. Da li gospodin Waespi ima neke druge informacije, još nešto što bi trebalo da se kaže, tako da Tužilaštvo saopšti svoj stav pred Sudom.

SUDIJA ORIE: Gospodine Waespi, da li postoji nešto što bi bilo relevantno u ovom kontekstu, nešto što mi možda nismo pitali a vi želite da nam kažete, kako bi Pretresno veće bilo kompletno informisano o svakom aspektu ovog pitanja.

TUŽILAC WAESPI: Ne u ovom trenutku, ali na osnovu oovga što sam čuo od gospodina Kaya, i na osnovu toga što je pomenuo optužnicu, konsultovaću se sa članovima tima još jednom, sada razmišljam da li postoji nešto na šta bi trebalo skrenuti pažnju Pretresnom veću i Odbrani, ali u ovom trenutku ne mogu ničega da se setim.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Waespi, jedno pitanje. S obzirom da ste sinoć razmatrali to pitanje, i sigurno ste to uradili, da li se slažete sa mnom ili ne, ako predložim da bi bilo prikladno da postavim konkretna pitanja svedoku o trenutku kada je rekao da nije bilo povratnih informacija na izveštaj u kasnijoj fazi?

TUŽILAC WAESPI: Hvala vam na ovom pitanju, gospodine Predsedavajući. U stvari, razmišljao sam o tome, pregledao sam transkript, i naravno da nije srećna okolnost što je ovaj sastanak između gospodina Tiegera i gospodina Theunensa prvi put spomenut u unakrsnom ispitivanju. Ja sam znao za taj sastanak, ali samo da je bio u vezi sa topografskim greškama ili stilskim promenama. To je ono što sam čuo kada sam pripremao gospodina Theunensa. Kada sam spremao svoje glavno ispitivanje, nisam obratio pažnju jer to nije bilo od značaja za suštinu izveštaja, metodologiju izrade, i tako dalje. I ako pregledate moje glavno ispitivanje, vidite da sam se fokusirao, kao i većina nas u sudnici, na izveštaj od marta 2007. godine. Dakle, nije mi palo na pamet. Možda je trebalo. Trebalo je da se više fokusiram na to šta se desilo decembra 2007. godine, ali, opet, u tom trenutku, nisam mislio da je to nešto relevantno za Pretresno veće i Odbranu, i da sam tada znao koji će značaj taj sastanak da dobije, ja bih ga obelodanio Odbrani u mojim beleškama sa pripremnog razgovora. To je sigurno, i možda bih i uživo postavljao pitanja o tome. To je ono što mogu da kažem o toj stvari. I takođe --

SUDIJA ORIE: Slušajući vaš odgovor, slažem se sa vama da je dosta pažnje posvećeno povratnim informacijama na nacrt od marta 2007. godine, na nezavršen izveštaj, mada su mu konkretna pitanja postavljena u vezi sa kasnijim verzijama, čak je jedno od pitanja bilo – ali hajde da ne – uzimam da smo svi sinoć pročitali transkript, takođe – hvala vam na tom odgovoru. Gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala vam, gospodine Predsedavajući. Ja sam takođe pročitao transkript sinoć, i jedno od pitanja, naročito za Odbranu Gotovine, jeste da, tokom mog unakrsnog ispitivanja gospodina Theunensa, ja mu nisam postavio konkretan set pitanja o njegovom kontaktu sa članovima kancelarije Tužilaštva u vezi sa pitanjima vojne policije, a na to smo potrošili dosta vremena tokom unakrsnog ispitivanja, jer sam ja prihvatio raniji odgovor koji je dao, da nije bilo nikakve komunikacije; i zbog toga, imao sam utisak da Pretresno veće ne bi cenilo da se vraćam na nešto što je svedok već jednom rekao, naširoko koliko je i samo pitanje bilo. Međutim, sada mislim da – sada smo preneli palicu na Čermakovu Odbranu, ali verujem da sada to pitanje postaje relevantno u svetlu teškoća koje su izbile na površinu tokom unakrsnog ispitivanja, s obzirom da je svedok prihvatio određene predloge koji se odnose na vojnu policiju. Skrećem pažnju Pretresnog veća konkretno na predpretresni podnesak Tužilaštva, deo koji

počinje u 61. pasusu i ide do 67. pasusa, na pitanje podređenosti koje je od značaja za stav Tužilaštva, navodna podređenost vojne policije generalu Gotovini. I ja bih hteo --

SUDIJA ORIE: Hajde da skratimo ovo. Vi biste hteli da postavite dodatna pitanja o ovome.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Pa, ono što sam hteo da kažem je, ili – ako će biti daljeg ispitivanja ovog svedoka, nemam problem ako će Klupa da postavi pitanje, Da li je postojala neka komunikacija. I naročito sada kada sam čuo da su gospođa Mahindaratne i gospodin Margetts razgovarali sa njim, koliko sam ja razumeo, gospođa Mahindaratne se bavila vojnom – nekim pitanjima o vojnoj policiji za kancelariju Tužilaštva. Ako može da mu se postavi pitanje, Da li ste imali neki kontakt sa bilo kim iz članova tima na ovom predmetu o pitanju vojne policije; ili alternativno, ono na šta sam hteo da upozorim Pretresno veće, onda, onda će mi trebati vreme za ponovno ispitivanje, kako bih mogao da postavim pitanja svedoku o ovom ograničenom pitanju.

SUDIJA ORIE: Mislim da Pretresno veće neće odmah da postavlja pitanja svedoku o ovome. Ako ništa drugo, onda zbog toga što ja nisam ponovo pročitao pasuse 61 do 67 predpretresnog podneska, i s obzirom da to povezujete, verovatnije je da – ali ćemo razmotriti pitanje da vam damo mogućnost za novo unakrsno ispitivanje.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala vam, gospodine Predsedavajući.

SUDIJA ORIE: I sada veoma praktično pitanje, kada? Da li bi to bilo ...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ne želim da prekidam gospodina Kaya – gospodin Kay je dovoljno velikodušan da – ja mogu time da se bavim sada ako to Pretresno veće želi, ili bilo kad kada odgovara Pretresnom veću, to je u redu.

ADVOKAT KAY: Ovog popodneva sam prvo hteo da se bavim nacrtima izveštaja, kako bismo imali to pitanje pred nama. Ako se slaže Klupa sa tim, i to je prikladno, jer bi se onda unakrsno ispitivanje gospodina Mišetića nadovezalo na to.

SUDIJA ORIE: Da. Ako možete da se složite oko toga, koji bi bio pravi trenutak, onda će Pretresno veće da prihvati to.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Neka svedok uđe u sudnicu.

(svedok je pristupio Sudu)

svedok: Reynaud Theunens

SUDIJA ORIE: Dobar dan, gospodine Theunens. Pretresno veće je zamolilo Tužilaštvo da dostavi kompletan izveštaj o komunikaciji članova tima na ovom predmetu koju su imali sa vama. Ovo je otkrilo da, da kada su vam ranije postavljana pitanja o komunikaciji ili povratnim informacijama o kasnijim verzijama izveštaja, odnosno, ne na verziju od marta nego na kasnije verzije, da vaši odgovori ne daju pun uvid o komunikaciji koja je postojala, naročito ne o tome da ste imali sastanak sa gospodinom Tiegerom, kao što ste juče svedočili, sastanak koji je održan pre nego što je finalna verzija vašeg izveštaja dostavljena timu. Juče vam je postavljeno dosta pitanja. Možda će biti još pitanja na ovu temu. Juče mislim da sam rekao da se nadam da sam prevideo nešto. Vi ste rekli da ste govorili o povratnim informacijama ili makar o komunikaciji u kasnijoj fazi. Svi su pregledali transkripte, i niko nije našao tu referencu. Zbog toga, kada sam juče rekao da očekujem da jedan veštak da informacije, potpune informacije o stvarima koje vama moraju da budu jasne, mora vam biti jasno da je nama od interesa da znamo sve o povratnim informacijama, da vi, kao profesionalac, vi morate da razumete šta sam mislio i vi niste bili sasvim otvoreni. Jednom sam, ranije, rekao da je određeni odgovor bio dvosmislen. Vi ste onda to priznali. Hteo bih da vas podsetim, ali sa ovim uvodom, da ste još uvek vezani svečanom zakletvom koju ste dali; a to je, da ćete govoriti istinu, ništa osim istine, već samo celu istinu. Može biti da su vam neka od pitanja ranije postavljena pod pretpostavkom da nije bilo dalje komunikacije između vas i tima posle marta meseca, tako da će veće Odbrane želiti da proširi svoje unakrsno ispitivanje, koje je izgledalo kao da je već završeno. Gospodine Kay, da li ste spremni da nastavite sa unakrsnim ispitivanjem? I da, gospodine Theunens, Odeljenje za žrtve i svedoke me je obavestilo da nešto želite da kažete o ovoj stvari. Ako možete samo da budete kratki, onda imate priliku da to uradite.

SVEDOK THEUNENS: Hvala vam, časni Sude. I ja sam pregledao transkript, i hteo bih da se pozovem na stranu 12160, red 8, gde me gospodin Kehoe stvarno pita o prethodnim povratnim informacijama ili kontaktima sa kancelarijom Tužilaštva. Počeo sam sa odgovorom na strani 12160, red 12, i pokušao sam da dam veoma detaljan odgovor, koje se odnosi na obe stvari, ili možda ne na obe, ali koji govori o kontaktima koji su postojali u vreme podnošenja sadržaja izveštaja. Onda sam govorio o nacrtu iz marta meseca. Onda sam govorio o sledećim nacrtima koji su bili podnešeni. I onda je moja namera bila da govorim o povratnim informacijama koje sam primio na završni izveštaj. Međutim, na strani 12161, u redu 6, gospodin Kehoe je rekao: „Izvinite me, gospodine Theunens, ali mi je vreme ograničeno.“ Onda sam ja rekao: „Da, ali ... “ I onda na strani 12161, u redu 8, gospodin Kehoe kaže: „Tako da ću vas ovde prekinuti, gospodine.“ Druga stvar na koju bih da vam skrenem pažnju jeste da sam na zahtev Messrsa, Waespi i Du-Toit, pripremio sam – nešto što se zove lista dodatnih informacija. Ovde imam kopiju toga. Ovo je verzija od 11. novembra. I u tom dokumentu, pod pasusom 23, iznosim sledeće: „Između februara i decembra 2007. godine, redovno sam slao nezavršene nacрте izveštaja Alan Tiegeru, kako bih ga obavestio o svom napretku. Nisam primio povratnu

informaciju od tima. Poslao sam finalnu verziju izveštaja u decembru 2007. godine.“ I ako želite, mogu da objanım kada sam tačno poslao koji deo izveštaja. Da se vratim na pasus 23. „Alan Tieger i Prashanti Mahindaratne su me obavestili o nekim tipografskim greškama i drugim stilskim greškama u ovom konačnom nacrtu.“ Ja sam i dalje ubeđen da je ovo jedan od dokumenata koji sam potpisao i ja sam pretpostavljao da je taj dokument, imam kopiju ovde sa mnom, da je on obelodanjen Odbrani. Svatio sam da dokument koji je gospodin Mišetić sinoć pokazao ne sadrži ovaj pasus 23. Takođe nedostaju i neki drugi delovi koji se tiču metodologije koju sam primenjivao. Međutim, shvatio sam da se moj potpis pojavljuje na dokumentu koji je gospodin Mišetić sinoć prikazao u sudu. Shvatam da bih trebalo da znam šta sam potpisao. Jedino objašnjenje koje mogu da dam jeste da mi je ovaj dokument dat na potpis od strane nekog člana kancelarije Tužilaštva, i pretpostavljao sam da, da je to bila samo drugačija formulacija onoga što sam stavio u tu listu sa dodatnim informacijama, i zbog toga sam ga potpisao bez ikakve kontrole. Samo da završim, želim da naglasim da sam uvek pokušavao da budem što je moguće transparentniji. Bio sam na raspolaganju da se sretnem sa Odbranom Gotovine 10 dana pre mog svedočenja na suđenju Šešelju. Poslao sam nacрте izveštaja iste večeri, 19. novembra, sudskim službenicima. Pokušao sam da odgovorim na pitanja Tužilaštva, Pretresnog veća i Odbrane što sam bolje mogao, i iskreno žalim što ono što smatram nesporazumom, da ima takve posledice. Nije bilo nikakvog razloga da krijem kontakte sa gospodinom Tiegerom ili gospođom Mahindaratne iz decembra, posebno što sam to uključio u svoju listu dodatnih informacija, za koju sam takođe pretpostavio da je obelodanjena Odbrani. Puno vam hvala, gospodine Predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kay, da li ste spremni?

ADVOKAT KAY: Hvala vam, časni Sude.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT KAY - NASTAVAK

ADVOKAT KAY - PITANJE: Gospodine Theunens, dobar dan.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Dobar dan, gospodine Kay.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ono što nas posebno interesuje je vaša prva izjava o ovom pitanju, od 19. novembra. „Sada, takođe želim da naglasim, da osim prvobitnog zadatka kojeg sam dobio od gospodina Tiegera i slanja nacрта, ja nisam imao kontakte sa timom. Nisam primio nikakve telefonske pozive. Nisam primio nikakve – e-mailove. Čuo sam – kada sam insistirao – kada sam poslao nacrt u martu 2007. godine, više nisam siguran kako sam zapravo obavešten o tome, pa, zaboravite na rok. Možete da nastavite. Na moj izveštaj iz marta 2007. godine sam gledao ka na nedovršen nacrt koji, ok, mi moramo da ... moramo da ispoštujemo određene

rokove, i onda ću dobiti priliku da nastavim sa radom ... “ To se nalazi na strani 12157 u transkriptu.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Svakako, časni Sude. I ovaj odgovor se odnosi na – na nacrt iz marta meseca. Nisam govorio u tom odgovoru o konačnom nacrtu iz decembra, i ako želite, mogu takođe da vam pročitam šta sam kome slao u kom trenutku, i kada je bio sastanak sa gospodinom Tiegerom, i onda je bilo kontakta sa gospodom Mahindaratne. Imam te informacije sa sobom.

SUDIJA ORIE: Ako možete da nam kažete datum sastanka, koji...

ADVOKAT KAY: To sam ja krenuo da pitam, časni Sude.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Pre nego što nam date detalje, da li treba da, samo kako bismo imali konkretne vremenske tačke, da li treba da vam kažem datume vaših nacrti? Da li bi vam to pomoglo, gospodine Tieger (*sic*), jer to imam ovde?

SUDIJA ORIE: Ako biste oslovljavali gospodina Theunensa sa gospodine Theunens, umesto sa gospodine Tieger, to je – naročito u trenutnim okolnostima...

SVEDOK THEUNENS: Da, hvala vam.

ADVOKAT KAY: Izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: ...to bi bilo poželjno.

ADVOKAT KAY: Da.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Izvinite, gospodine Theunens. Prvi deo, prvog nacrti, 21. februar 2007. godine; drugi deo, prvog nacrti, 12. mart 2007. godine; drugi nacrt, prvi deo, 27. april 2007. godine; drugi nacrt, isti datum; treći nacrt, prvi deo, 23. novembar 2007. godine; drugi deo, treći nacrt, 4. decembar 2007. godine; konačni izveštaj, 18. decembar 2007. godine. Ovo je uzeto iz nacrti. Da li se slažete?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Svakako. Samo da dodam, mogu da kažem da je sastanak sa gospodinom Tiegerom morao da bude između 6. i 13. decembra 2007. godine – izvinite, između 4. i 13 decembra, izvinjavam se.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Nakon trećeg nacrti i pre finalnog izveštaja.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hvala vam. A drugi sastanak, mislim da je sa gospođom Mahindaratne i gospodinom Margettsom?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne sećam se sastanka sa gospodinom Margettsom. Sećam se da – da je možda bilo nekoliko sastanaka sa gospodinom Tiegerom u jednom danu, između 6. i 13. decembra, možda dva, ili tri, ne sećam se tačno, i na jednom od tih sastanaka je bila prisutna i gospođa Mahindaratne. Mislim da je to bio prvi od ovih – od ova dva ili tri sastanka, koja su se održala između 6. i 13. decembra.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Govorite o stilskim stvarim Možete li da objasnite šta znače stilske stvari?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Pod tim podrazumevam ono što sam već objasnio juče, odnosno, u osnovi, ovo je bilo prvi put da je neko drugi pored mene pročitao izveštaj, i meni je bilo važno da dobijem povratnu informaciju da li je struktura logična, o organizaciji različitih odeljaka, da li imaju smisla, o naslovima, i tako dalje, uopšteno, i bilo je povratnih informacija o stilskim pitanjima, na primer, ako sam odabrao određeni naslov, da objasnim zašto sam uzeo ili koristio taj naslov, kada, onome ko čita, deo koji sledi nije baš koherentan, ili se ne nadovezuje na ono što sugeriše naslov. Takođe su postojale ispravke ili predlozi, u jezičkom smislu, na primer, tipografske greške, neke reči, ali to je bilo veoma ograničeno. I kao što sam spomenuo juče, odeljak 3 drugog dela izveštaja, konkretno odeljak koji se bavi generalom Čermakom kao komandantom garnizona, taj odeljak je bio predmet ovih razgovora.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Juče sam vam postavljao pitanja o promeni u prva tri nacarta, od toga da je gospodin Čermak civilna vlast, do toga da ima civilnu/vojnu vlast. Promena tog statusa mora da se desila između 4. i 18. decembra 2007. godine. Da li je to tačno?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Moguće je. Moguće je, da je tokom ovih razgovora sa gospodinom Tiegerom i/ili gospođom Mahindaratne postavljeno to pitanje, šta mislite pod tim naslovom koji je tu. Ali još jednom, naslovi su samo uvod ili na neki način oznaka, koji pokriva tekst koji sledi. I shvatam – verujem, možda grešim, da činjenica da sam izabrao – da je to što sam koristio tekst „vojna vlast“ stvorilo zabunu. Vojna vlast nije zvanična funkcija. Makar ja nisam našao definiciju u hrvatskoj doktrini o tome šta znači vojna vlast. Ali činjenica da sam ja napisao civilna/vojna vlast, umesto samo civilna vlast, kao što sam uradio u prethodnim verzijama, jeste zbog toga što sam iz dokumenata koje sam pregledao, mogao sam da vidimo – video sam da je general Čermak davao uputstva civilima, civilnoj policiji, civilnim četama, i tako dalje, i u isto vreme je izdavao i vojne naredbe vojnoj policiji u Kninu. Bilo je vojne komunikacije, ili razgovora, sa splitskim vojnim okrugom, iako je to bilo veoma ograničeno, na osnovu dokumenata koje sam pregledao, i to je, opet, ako se dobro sećam, razlog zašto sam dodao reč vojna posle civilne u – kada sam definisao ili kada sam imao naslov civilna/vojna vlast.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Fusnote i sadržaj koji ste imali do dana kada je treći nacrt, 4. decembra, one su bile iste i nepromenjene, kao fusnote i sadržaj koji ste imali u finalnom

izveštaju 18. decembra. Dakle, u periodu od dve nedelje, sa istim informacijama koje ste i ranije imali, i nakon sastanaka sa gospodinom Tiegerom i gospođom Mahindaratne, vaš izveštaj se značajno promenio, da li se slažete?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne slažem se, časni Sude. Jer, kao što sam spomenuo, naslovi ili poglavlja, oni su samo – kako bih to nazvao? Da, naslov za ono što sledi, značaj izveštaja leži u njegovom sadržaju. Ako se sadržaj ne menja, pa, naslov je samo pojašnjenje – onoga što je već objašnjeno u sadržaju. Nema smisla, makar ne u mojoj metodologiji, da se menja naslov kako bi se pokušalo, ne znam, da se izmisli nešto, ili da se doda nešto, ako to nije podržano onim što je sadržaj izveštaja. I kao što ste i sami rekli, sadržaj tog odeljka, odnosno, fusnote i reference se nisu promenile. Tako da, za mene je naslov – mislim, promena naslova, s obzirom da može da dođe do promena u drugim naslovima, jedino je povezana sa činjenicom da sam želeo da imam naslov, ili mi je možda predloženo da imam naslov koji je konkretniji ili fokusiraniji na ono što sledi. I izvinjavam se što se ne sećam tačno koje su tačno predloge ili sugestije dali gospodin Tieger, ili gospođa Mahindaratne, u odnosu na naslove ili tipografske greške, i tako dalje. Ja imam taj problem da sam radio i na drugim predmetima, i svedočio na drugim predmetima, i samo nečega mogu da se setim. I znam da je to nedostatak, ali to je nešto sa čim moram da se suočim i prihvatim.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Interesantna je stvar da imate naslov koji je promenjen u finalnom izveštaju, na strani 245. Imate naslov: Civilna/vojna vlast. Rekli ste nam da je razgovor sa advokatima OTP-a bio o naslovima, o stvarima unutar vašeg izveštaja. Da li su vam oni predložili ovaj naslov?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Koliko se ja sećam, to nije konkretni naslov ili naslov koji mi je konkretno predložen. Kao što sam juče spomenuo, i opet danas, bilo je – bilo je razgovora o, ili razgovora – bilo je razmene mišljenja o odeljku 3, odnosno, o odeljku o komandantu kninskog garnizona. Tu – verovatno su me pitali, Pa, šta mislite pod ovim odeljcima, ili možda možete da – da li postoji način da se promeni struktura, ili da se pojasni to čitaocu, ne samo 3. odeljak, već i drugi odeljci. I opet, ne sećam se konkretno šta mi je rečeno o različitim odeljcima izveštaja. Mislim da je glavno pitanje, kao što ste već naznačili, da sadržaj odeljka nije promenjen.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Izvinite, ali sadržaj jeste promenjen. I kao što sam vam rekao juče, gospodin Čermak je u roku od dve nedelje, između 4. i 18. decembra, premešten iz odeljka koji se bavi civilnom vlasti u prva tri nacrtu, u odeljak o civilnoj/vojnoj vlasti.

SUDIJA ORIE: Hajde da – ta stvar, makar to da li je promenjeno ili ne, izgleda da je jasna u toj meri da nam svedok govori da ovo bolje oslikava sadržaj izveštaja, bilo da je tačno ili nije, je – naravno da će Pretresno veće da razmotri to, kao što ste rekli, nije bez značaja to da je civilna/vojna vlast nešto što je drugačije od civilne.

ADVOKAT KAY: Hvala vam, časni Sude.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Spomenuli ste razgovor o 3. odeljku. O čemu su bili ti razgovori? Da li su se odnosili na to da se više ojača odeljak koji se odnosi na generala Čermaka, da se naglasi vojna vlast? Jer, gospodine Theunens, nešto se desilo tokom te dve nedelje.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Časni Sude, ovi razgovori nisu uključili nešto što je gospodin Kay nazvao na „ojačavanje“ odeljka. Oni su se sadržali od toga da se promeni, ili da se vidi da li struktura, kao takva, da li bi mogla da se promeni; na primer, kako bi se reorganizovali određeni odeljci, odnosno, da imaju neku dinamičnu strukturu. I opet, ne sećam se --

ADVOKAT KAY - PITANJE: Nastavite. Samo pričam sa gospođom Higgins.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Da, ali ste to radili preko mikrofona, gospodine Kay.

ADVOKAT KAY: Izvinjavam se. Ona je takođe tu.

SUDIJA ORIE: Da, ali zbog toga ljudi prestaju da pričaju.

ADVOKAT KAY: Izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

SVEDOK THEUNENS: Na primer, da pokušam da grupišem dužnosti na način koji bi olakšao čitaocu da razume. Ali opet, spominjem ono što ste vi rekli, fusnote, odnosno, reference na kojima se zasniva izveštaj, nisu promenjene. I ja smatram to, makar na osnovu moje metodologije, da je to najbitnija stvar. Zašto? Jer naslovi su samo odraz sadržaja, pri čemu je sadržaj baziran na fusnotama. Mogao sam da napišem da je neko najviša verska vlast, ali ako nemam fusnote u izveštaju koje idu u tom pravcu, takav naslov ne bi imao nikakvog smisla, i to je način na koji ja vidim promenu – promenu naslova od civilne vlasti u vojnu/civilnu.

ADVOKAT KAY - PITANJE: 2. decembra, na strani 12978 transkripta, dali ste nam definiciju onoga šta smatrate pod usmeravanjem: „Kao što sam spomenuo, ne gledam na ove promene kao na fundamentalne promene, ili promene u zaključcima, ili promene stava. Ove promene gledam, kako ja to zovem, kao usmeravanje sadržaja izveštaja.“ Dakle, menjanje prirode mišljenja koje ste imali o vlasti, od civilne preko vojne, da li je to nešto što biste nazvali „usmeravanje“?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Časni Sude, to nije ono što ja govorim. Ja vam govorim da ja nisam promenio moje mišljenje, niti moj zaključak. Zapravo, zaključke koje sam izveo iz dokumenata. Promena leži u činjenici da sam promenio naslov kako bi bio bolji – makar po mom mišljenju, bolji odraz sadržaja, i u odnosu na razgovore sa gospođinom Tiegerom i gospođom

Mahindaratne, da bih bio siguran da čitalac, koji nije detaljno pregledao izveštaj u obimu kao ja, razume poruku koju sam pokušao da dam putem izveštaja.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hajde da pređemo na sastanke. Rekli ste nam o nekoliko sastanaka koje ste u jednom danu imali sa gospodinom Tiegerom, između 4. i 18. decembra. Dakle, koliko sastanaka u – u jednom danu?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Spomenuo sam ranije da je bilo dva ili tri sastanka, i mislim da je prvi, ili – ako se dobro sećam, gospođa Mahindaratne je bila prisutna samo na prvom sastanku. I...

ADVOKAT KAY - PITANJE: Nastavite.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da. I opet, ako se dobro sećam, prvi sastanak je bio veoma uopšten sastanak o izveštaju, gde je gospođa Mahindaratne sugerisala da je zvanični izveštaj previše detaljan i da pokriva pitanja koja ja ne bi trebalo da pokrивam. Kao, na primer, situaciju između 1992. i 1994. godine. Onda sam ja rekao da sam mislio da su tu delovi bili od glavnog značaja, i da sam bio u poziciji da se bavim temama koje su bile pokrivene ovim odeljcima. Nisam siguran da li smo dalje razgovarali, ali, opet, mislim da sam napustio prostoriju tada. Onda su me pozvali nazad – ne znam da li je to bile pre podnea ili po podne, i tada sam imao sastanak samo sa gospodinom Tiegerom u njegovoj kancelariji, gde je pretražio, ili gde je prošao kroz određene delove izveštaja, i pitao me, Pa, šta vi mislite ovde, ili ovde, pa, to je tipografska greška, ali to nije bilo na strukturisan ili organizovan način, jer, mislim, još je bilo tipografskih grešaka kada je podneta finalna verzija. I tokom tog sastanka samo sa gospodinom Tiegerom, ili samo sa njim, takođe smo pregledali – mislim, konkretno vezano za vaše pitanje, odeljak 3, i u vezi sa strukturom tog odeljka. Bio je – ako se dobro sećam, bio je treći sastanak tog dana – ili drugi sastanak, samo sa gospodinom Tiegerom, ali treći sastanak je bio o celom izveštaju, gde sam mu možda pokazao – mislim da sam mu pokazao izmenjenu strukturu koju sam napravio, i razgovarali smo o tome, ili – ako se dobro sećam, to je bilo odobreno, i onda sam nastavio sa finalizacijom izveštaja i pripremio ga da bude uveden pod ERN broj, i da bude obeležen za identifikaciju, ali onda je to uradio neko od članova tima, i nakon toga je podnešen izveštaj.

ADVOKAT KAY - PITANJE: A šta podrazumevate pod strukturom? Šta podrazumevate pod tim? Hajde da budemo konkretni.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da. Pod tim mislim – bilo bi mi lakše kada bih imao prethodni nacrt ispred sebe, ali nisam imao vremena da pogledam to. Pročitao sam transkript jutros. Ali ako se dobro sećam, može biti da sam govorio o određenim dužnostima generala Čermaka na različitim mestima unutar ovog odeljka, gde mi je nakon drugog čitanja bilo logičnije da se grupišu te dužnosti na -- na drugačiji način. I to sam juče i danas nazvao usmeravanje. To možda nije najbolja reč u engleskom jeziku, ali to je, makar na osnovu mišljenja osobe koja je pisala izveštaj, ja to tako vidim.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ja vam sada pružam mogućnost da nam kažete koje ste druge sastanke imali sa članovima – Tužilaštva, bilo sa istražiteljima, bilo sa analitičarima, članovima njihovog tima, sa bilo kim u organizaciji a koji su povezani sa ovim predmetom, i o kojima se govori u vašem izveštaju. Sada vam dajem priliku da nam kažete za svaki sastanak.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Samo da budemo jasni, između decembra 2007. godine – izvinjavam se, decembra 2006. godine i decembra 2007. godine?

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ne. Ja vama dajem mogućnost. Nemojte da mi okrećete pitanje, molim vas, jer bih hteo da znam kakvo je bilo vaše učešće u ovom predmetu, jer, kao što znate, mi osporavamo vaš izveštaj, i pogledali smo u nacрте. I zbog toga, gospodine Theunes, sada vas pitam i izjave su date u sudu, koji su sve kontakti napravljeni, tako da sudije znaju.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Uzeću listu sa dodatnim informacijama koju sam pripremio, kako bih pokrio sastanke između decembra 2006. godine i decembra 2007. godine, a za sastanke posle – ili za kontakte posle decembra 2007. godine, te podatke ću dati na osnovu sećanja. Decembar 2006. godine, sastanak sa Douglas Marks Mooreom, koga – mislim, znali smo se veoma dobro sa predmeta Vukovar, nakon koga je odmah došao sastanak sa Alan Tiegerom, o mom iskustvu u UNPROFOR-u/UNPF-u. Veoma kratko, tu je bio predlog da li bih ja mogao da napišem izveštaj za predmet Gotovina i drugi. Onda u – mislim da je to bilo krajem decembra, ili u januaru, dobio sam zadatak od 10 tačaka. Nakon toga je sledio sastanak, verovatno sa gospodinom Tiegerom, ali takođe i sa vođom mog tima, to su bili odvojeni sastanci, posebno moj vođa tima i ja, a nakon toga je bio sastanak --

ADVOKAT KAY - PITANJE: Možete li da nam kažete datum sastanaka sa gospodinom Tiegerom i vašim vođom tima?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Izvinjavam se – nije bio sastanak sa njih dvojjicom. To su bili odvojeni sastanci. Bio je sastanak sa gospodinom Tiegerom --

ADVOKAT KAY - PITANJE: Možete li da nam kažete datum?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Krajem decembra – ne, to mora da je bilo u januaru. Tokom januara 2007. godine.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Dobro. A sa vođom tima?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Sa vođom tima --

ADVOKAT KAY - PITANJE: Želim da budete – pružam vam priliku, gospodine Theunes, da budete veoma konkretni o svakom detalju o ovoj temi, što je više moguće.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Pa, ja sada koristim tu priliku.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Dobro.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ako se dobro sećam, to je bilo nedelju dana, ili nešto više, nakon sastanka sa gospodinom Tiegerom, jer je bilo – jer ja nisam bio upoznat sa razgovorima o tome da li bi ja uopšte trebalo da budem uključen u predmet Gotovina i drugi, da li uopšte treba da budem upleten u taj predmet ili ne. Ubrzo nakon toga – i, opet, može biti da je bilo u januaru ili februaru, primio sam zadatak od 17 tačaka. Moj zaključak je bio da je zadatak od 17 tačaka, koji mi je poslao gospodin Tieger, rezultirao iz sastanka gospodina Tiegera koji je imao sa gospodinom Coom, ali nisam siguran u to. Ubrzo nakon sastanka sa gospodinom Tiegerom – nisam siguran da li je gospodin Moore bio prisutan, gde sam – a možda je i gospođa Mahindaratne bila prisutna, ali nisam siguran, ali svakako je bio gospodin Tieger, gde sam predložio da sastavim izveštaj koji bi imao isti izgled, ili da bih koristio istu metodologiju, ili obrazac kao što sam radio za ostala četiri predmeta za koje sam pripremao izveštaje. To je bilo odobreno. Mi smo onda – mislim, određen je krajnji rok, mart 2007. godine. Ja sam takođe bio – ili mi je gospodin Tieger rekao, da će moj kontakt sa timom ići samo preko njega, ili preko dva vojna analitičara, gospodina Morrisa i gospodina Shakhmetova. Ubrzo nakon toga sam razgovarao sa gospodinom Morrisom i gospodinom Shakhmetovim, da razgovaramo o, Pa, kako ćemo da organizujemo ovaj projekat. Informisan sam da su bile spremne neke tabele, tako da su mi poslate te tabele. Posle toga, to sam zvao neredovni kontakti sa njima, na primer, kada sam ih pitao da li je prevod dostupan, ili, kao što sam rekao prvog dana, kada bih čuo da planiraju da idu u državne arhive u Hrvatsku, da li bi mogli da mi potraže određene dokumente, uglavnom propise. Onda imamo krajnji rok u martu. Poslao sam prvi nacrt – ili, da, prvi nacrt. Mart 2007. godine, izvinjavam se. Nastavio sam da radim na izveštaju, ali sa prekidima, jer sam takođe imao zadatak da sastavim izveštaj za predmet Stanišić i Simatović, koji je podnet u julu 2007. godine. U svakom slučaju, takođe sam radio na drugim predmetima. Onda, očigledno, sretao sam se sa gospodinom Tiegerom – mislim, ne zvanično, ali kada idete na kafu, ili ste na drugom spratu u hodniku, možete da – da, vi međusobno razgovarate, to je nešto što je pristojno, ali nisam dobio nikakva uputstva, kao što je, Pa, podnesi – tvoj izveštaj treba da bude završen do X, Y ili Z datuma. Može biti da me je neki drugi član tima pitao o nacrtu, ali samo radi njegove, ili njene, lične informisanosti. Onda, sledeći sastanak – mislim, zvanični sastanak kojeg se sećam, to su oni između 4. i 18. decembra, a pod tim mislim da su se održali istog dana. Prvi sa gospođom Mahindaratne i gospodinom Tiegerom; i drugi, i verovatno i treći tog dana, vrlo kratko sa gospodinom Tiegerom. Onda je podnešen izveštaj. Nakon toga, neki članovi tima su razgovarali sa mnom, ali u druženju. Jedan od istražitelja, gospodin Van Rooyen, odradili smo nekoliko misija – odradili smo nekoliko misija za predmet Vukovar u Beogradu, odnosno, intervjuisali smo za misije, išli smo na kafu zajedno, ali nije bilo nikakvog uticaja gospodina Van Rooyena na moj izveštaj, s obzirom da je podnešen ili na moje zaključke. Onda u aprilu, nisam siguran da li su me pozvali telefonom, primio sam informaciju preko telefona od gospodina Tiegera u vezi sa sastavljanjem dodatka, ili sam bio pozvan u njegovu kancelariju, i može biti da je to bilo krajem marta ili početak aprila 2008. godine. Ali onoga čega se sećam jeste da sam se jednog dana vratio sa sastanka koji je bio u vezi sa drugim predmetom, i video sam – našao sam štampanu kopiju tabele na mom stolu, za koju mislim da je poslao gospodin Tieger. Ne znam da li je bilo 50 ili 60

unos, ali je bio naslov koji je ukazivao da – ili naslovna strana, koja je ukazivala da gospodin Theunes traži od mene da pregledam te dokumente, s obzirom da su dobijeni u kasnijoj fazi, i da, ako je potrebno, da ih uključim u dodatak. U svakom slučaju, nakon što je u decembru 2007. podnešen izveštaj, ja sam nastavio da tražim dodatne prevode preko – onoga što se zove zahtev za prevodom u kancelariji Tužilaštva, i da vidimo da li postoje neki drugi relevantni dokumenti koji bi mogli da budu bitni za izveštaj koji je podnešen. Onda sam – onda sam počeo da sastavljam dodatak, dok sam još uvek radio na drugim predmetima. Nisam više siguran kada sam završio dodatak, ali znam da mi je trebalo – iznenadilo me je da mi je trebalo toliko vremena. Kada sam – prošlo je dve ili tri nedelje pre nego što je podnešen dodatak. I ne znam koji je razlog za to, ali sam bio iznenađen, jer sam smatrao da sam prilično naporno radio na tome da dodatak bude gotov što je pre moguće.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Zaustaviću vas ovde, jer nas neinteresuje pravljenje dodatka, već nas zanima raniji razvoj događaja. Spomenuli ste decembar 2006. godine. Koje ste kontakte u vezi sa ovim predmetom imali pre decembra 2006. godine?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Imao sam kontakte sa gospodinom Shakhmetovim i gospodinom Morrisom, ali to je bilo jer smo radili u okviru našeg zajedničkog tima, Tima za vojnu analizu, i naravno, družio sam se sa drugim članovima tima Tužilaštva, jer sam ih znao iz drugih predmeta. Na primer, gospodin --

ADVOKAT KAY - PITANJE: Razumem to. Da?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ja se stvarno trudim da se setim da li --

ADVOKAT KAY - PITANJE: Vidite, ja se vraćam na optužnicu, na to da ste jednom pročitali optužnicu.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da. Mislim, optužnicu koju sam skinuo sa Interneta.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: To je zapravo bilo – sećam se da sam to uradio posle prvog sastanka, ili posle prvog kontakta sa gospodinom Moorom o, pa, o tome da li sam ja bio – da li sam zainteresovan da radim na predmetu Gotovina --

ADVOKAT KAY - PITANJE: Pre nego što je podnešena optužnica, da li ste je pogledali, nacrt optužnice?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne – ne, časni Sude. Želim da naglasim da nisam bio profesionalno uključen u tim koji radi na predmetu Gotovina pre sastanka od decembra 2006. godine. Sa jedne strane, bio sam i iznenađen, jer, radio sam tamo toliko godina, i ja sam bio jedan od nekoliko ljudi koji su bili u tom kraju u vremenskom periodu kada se sve to događalo, i bio sam iznenađen da me niko nije pitao o tome. Ali inače, da, nisam razmišljao o tome.

SUDIJA ORIE: Dali ste prilično dugačak odgovor, a gospodin Kay je samo želeo da zna da li ste ikada pregledali –

ADVOKAT KAY: Nacrte optužnice.

SUDIJA ORIE: -- bilo koji nacrt optužnice i odgovor je ...

SVEDOK THEUNENS: Nisam pregledao. Časni Sude, izvinjavam se što sam toliko detaljan, ali stvarno bih želeo da izbegnem iskustvo od 19. novembra.

SUDIJA ORIE: Ako su pitanja jasna, i ako su i odgovori isto tako jasni, onda – to je vrlo faktičko pitanje, da li ste pregledali te nacrte ili ne.

SVEDOK THEUNENS: OK.

ADVOKAT KAY: Časni Sude, te stvari koje se tiču nacrta, to je sve što sam imao da pitam, i dogovorio sam se ranije sa gospodinom Mišetićem da bi bilo u redu da se on sada bavi sa svojim delom unakrsnog ispitivanja u ovoj fazi, kako bi se sada govorilo o svim tim stvarima.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Theunens, kao što sam ranije ukazao na to, možda će biti nekih dodatnih pitanja. Gospodin Mišetić će se baviti stvarima od kojih se uzdržavao tokom svog ranijeg unakrsnog ispitivanja. Gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala vam, gospodine Predsedavajući.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT MIŠETIĆ

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Dobar dan, gospodine Theunens.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Dobar dan, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospodine Theunens, prvo, rekli ste da ste se našli sa gospođom Mahindaratne u decembru 2007. godine. Gospodin Waespi je ranije rekao da mu je rečeno da se to možda desilo u martu 2007. godine, a onda na strani 23, u 10. redu, spomenuli ste mogućnost da ste možda negde u februaru imali sastanak sa gospođom Mahindaratne. Da li postoji mogućnost da ste, u stvari, imali nekoliko sastanaka sa gospođom Mahindaratne u vezi sa vašim izveštajem?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Sastanak u decembru sa gospođom Mahindaratne je onaj sastanak kada sam primio povratnu informaciju od nje u vezi sa izveštajem. Izvinjavam se, u

decembru 2007. godine. Raniji sastanak ili sastanci, u februaru ili martu 2007. godine, ne sećam se tačno datuma, ali nisam primio povratne informacije od gospođe Mahindaratne u vezi sa izveštajem tokom – tokom sastanka na kojem je bila i ona prisutna. Ona je možda bila jedno vreme prisutna tokom jednog od sastanaka sa gospodinom Mooreom i/ili gospodinom Tiegerom. I gospodinom Tiegerom, na to sam mislio. Nisam siguran da je ona bila – to je nešto što nisam spomenuo, jer na sastanku koji smo imali 17. januara, 17. januara 2008. godine, pokušavam da se setim da li je tada bila prisutna. Nisam siguran da li je bila tamo; mislim da nije. Izvinjavam se što sam toliko detaljan, ali to je sam kako bih odogovrio na pitanje. Pre decembra 2007. godine, ne sećam se sastanka sa gospođom Mahindaratne, gde je ona, odnosno, tokom kojeg je ona dala neke povratne informacije na moj izveštaj.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: U redu. Možete li, molim vas, da nam identifikujete sve osobe iz kancelarije Tužilaštva sa kojima ste imali razgovore uopšteno o vojnoj policiji, i naročito o podređenosti vojne policije.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Pre nego što sam podneo izveštaj, odnosno, pre decembra 2007. godine, sećam se da sam razgovarao sa gospodinom Tiegerom, gospodinom Mooreom, gospođom Mahindaratne, kao i da sam pitao gospodina Shakhmetova i/ili gospodina Morrisa nešto o relevantnim pravilima koja pokrivaju vojnu policiju, uopšteno. Razgovori konkretno o podređenosti su vođeni sa prve tri osobe koje sam spomenuo. Može biti da ... da je član tima .. može biti da me je gospodin Margetts u nekom trenutku pitao da mu pošaljem poslednji nacrt, odnosno, pre nego što sam podneo izveštaj, ali mi nije dao nikakvu povratnu informaciju o izveštaju uopšteno, i, naravno, nije mi dao nikakvu povratnu informaciju o pitanju vojne policije.

SUDIJA ORIE: Gospodine Theunens, samo kako bismo izbegli eventualni nesporazum, rekli ste pre nego što ste podneli izveštaj, odnosno, pre decembra 2007. godine, da li je to ... jer se sećate da ste razgovarali sa gospodinom Tiegerom, gospodinom Mooreom, gospođom Mahindaratne. Da li se to možda dogodilo pre podnošenja izveštaja, ali takođe u decembru?

SVEDOK THEUNENS: Zapravo, časni Sude, to pokriva vremenski period od decembra 2006. godine do decembra 2007. godine. Mislim na to da, tokom sastanaka koje sam ranije spomenuo, tema o podređenosti vojne policije svakako je bila spomenuta, možda ne na svakom sastanku, ali se sigurno sećam da smo o tome razgovarali sa gospodinom Mooreom. Sastanak koji se odigrao ... ja mislim ... ili sastanci između 4. decembra i 18. decembra 2007. godine, odnosno, sastanci tokom kojih sam primio povratne informacije na konačni izveštaj, tamo ... ne sećam se razgovora o podređenosti vojne policije tokom sastanaka tokom ... u vremenskom periodu između 4. i 18. decembra 2007. godine.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Možete li da nam kažete o čemu ste razgovarali? Sada ste spomenuli: „Tema o podređenosti vojne policije svakako je bila spomenuta, možda ne na svakom

sastanku, ali se sigurno sećam da smo o tome razgovarali sa gospodinom Mooreom.“ Recite nam malo više o tom razgovoru. O čemu ste razgovarali?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Kao što sam spomenuo, gospodin Moore .. pomagao sam gospodinu Mooreu na predmetu Vukovarska trojika, i tamo smo imali situaciju koja je bila slična ovoj. Imali smo upotrebu vojne policije od strane gardijske motorizovane brigade JNA u Vukovaru, i, naravno, o događajima koji su se dogodili na Ovčari. I takođe su se spominjale teme profesionalne i operativne linije u vezi podređenosti bezbednosnih organa u JNA. I sećam se razgovora sa gospodinom Moorom gde sam pokušao da objasnim članove 8 i 9, pozivajući se na ono što je on znao ili na situaciju iz predmeta tokom suđenja za Vukovar.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Da li se sećate razgovora zašto bi to pitanje moglo da bude relevantno u ovom predmetu, bilo da je razgovor bio sa gospodinom Moorom ili sa nekim drugim?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Pa, ja nemam ... nemam zadatke od 10 i 17 tačaka pred sobom, ali verujem da obuhvataju razmatranje o podređenosti vojne policije.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Da. Ali, da li ste vodili razgovor ... i sada se ne ograničavam samo na period pre decembra 2007. godine. Mislim na period od kada – od decembra 2006. godine do danas, da li ste razgovarali sa nekim iz kancelarije Tužilaštva o relevantnosti ove teme o podređenosti vojne policije u ovom predmetu.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Želim da napravim razliku, iz očiglednih razloga, između vremenskog perioda pre podnošenja izveštaja i vremenskog perioda nakon podnošenja izveštaja. Tu vidim tri važne faze. Prva, sadržaj, decembar 2006. godine; druga, prvi nacrt, mart 2007. godine; treća, podnošenje finalnog nacrta i povratne informacije na finalni nacrt u decembru 2008. godine. Mi smo govorili u vremenskom periodu pre podnošenja izveštaja, u mojim prethodnim odgovorima. Nakon podnošenja izveštaja, naravno, u različitim okolnostima su me kontaktirali članovi tima koji su radili na predmetu, kako bih objasnio šta sam, na primer, napisao u izveštaju, ili kako bih im pojasnio šta se nalazi u članovima 8 i 9 u pravilniku o vojnoj policiji iz 1994. godine.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: A sa kim ste konkretno razgovarali o članovima 8 i 9 pravilnika o vojnoj policiji?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ako se dobro sećam, sigurno sa gospođom Mahindaratne, verovatno i sa gospodinom Shakhmetovim i gospodinom Morrisom u vezi sa ... nisam siguran kada ... pokušavam da se setim ... dokument koji je dokazni predmet Odbrane broj D35 nije uključen u moj izveštaj jer nisam mogao ... nisam uspeo da ga pronađem. I nisam siguran da li su me pitali za moje mišljenje o tom dokumentu, bez da sam znao da je to bio dokazni predmet Odbrane broj D35 pre ... mislim, posle podnošenja izveštaja, ali pre nego što je usvojen kao dokazni predmet Odbrane broj D35, ili su me samo pitali da dam svoje mišljenje o

dokaznom predmetu Odbrane broj D35 nakon što je usvojen kao dokazni predmet Odbrane broj 35.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Nakon što ste podneli izveštaj, da li ste vi, u stvari, pomagali, na primer, gospođi Mahindaratne, kako bi onda razumela pitanja koja se odnose na podređenost vojne policije?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da. Odgovorio sam na pitanja koja je imala. Tako da to može da bude opisano kao pomoć, pružanje pomoći.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Kada ... pre svega, u koliko navrata ste razgovrali sa gospođom Mahindaratne o vojnoj policiji, nakon podnošenja vašeg izveštaja?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne sećam se tačno. Dva, tri puta. Sećam se da je jednom rekla da će svedok vojne policije ... ili, da će da svedoči svedok koji je pripadnik vojne policije, i putem e-maila mi je postavila brojna pitanja o ... o dokumentima, ili ... koje je planirala da koristi. I još jednom da objasnim šta znači dokazni predmet Odbrane broj D35. Da, i onda sam odgovorio na to ... na te e-mailove, odnosno, na te e-mailove, kao što bih odgovorio na bilo koji drugi e-mail koji primim od članova OTP-a. Mislim, to je moj zadatak kao vojnog obaveštajnog analitičara ili obaveštajnog analitičara, „vojnog,“ u okviru kancelarije Tužilaštva.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Pored gospođe Mahindaratne, sa koliko još članova tima ste razgovarali kako biste im pomogli, u smislu da razumeju neku stvar? Na primer, da li se sećate da li ste imali neki razgovor sa gospođom Gustafsonom o disciplini, ili možda putem e-maila?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da li želite da ... da li treba da kažem samo za gospođu Gustafson ili se to odnosi i na druge članove tima?

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Odnosi se na sve članove tima, uključujući i gospođu Gustafson.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da. Kao što sam spomenuo, ja ponekad ... kada sam imao mogućnosti, trudio sam se da pratim suđenja, i sećam se da se u sudu vodila rasprava o *Krajina Express*-u, o oklopnom vozu koji su imali krajiški Srbi, i s obzirom da u tom trenutku nisam imao neke hitne zadatke na drugim predmetima na kojima sam radio u tom trenutku, pogledao sam slike *Krajina Express*-a na Internetu, i poslao sam ih ... ne znam koji je tačno advokat ispitivao svedoka, ali sam najverovatnije poslao e-mail referentu za predmet sa tim slikama. Takođe se sećam, na primer, rasprave u sudnici o Oslobođilačkoj vojsci Krajine i ja sam poznavao ... koncept Oslobođilačke vojske Krajine iz mog rada u misiji UNTAES-a, i razmišljao sam o tome, u smislu uloge, makar onako kako ja vidim svoju ulogu u ovoj organizaciji, da pokušam da doprinesem utvrđivanju činjenica, za one stvari za koje mislim da imam znanje koje bi moglo da pomogne u utvrđivanju činjenica, verujem da je za mene bilo korisno u to vreme da pošaljem ove informacije koje sam imao pripadnicima kancelarije Tužilaštva, ili, još konkretnije,

referentu za predmet koji je bio u sudnici u to vreme. Što se tiče gospođe Gustafson, poslao sam joj e-mail ... mislim da je to bilo tokom unakrsnog ispitivanja ... gospođe Botteri, ali zbog, opet, jer sam imao vremena da pratim nekoliko sudskih postupaka, takođe sam pokušavao da pratim šta se dešava na predmetu Perišuč, jer je trebalo da ... ili, jer su mi tražili da sastavim izveštaj za taj predmet. Pratio sam i ostale predmete, takođe i suđenje Šešelju, na kom sam vojni analitičar, i video sam da svedoči gospođa Botteri. Mislio sam da je to veoma važno, ili interesantno, jer sam video mnogo dokumenata koje je ona potpisala, ili koji su njoj bili upućeni. I mislim da nisam ... I ne sećam se tačno o čemu je bio e-mail, ali mislim da se radilo o ... ti dokumenti koje je ona koristila su takođe uključeni u moj izveštaj. Ali, nisam skroz siguran da li se radilo o tome. Mislim, da dokumenti koje je ona koristila, ili koje je Odbrana koristila u unakrsnom ispitivanju, da su ti dokumenti takođe uključeni u moj izveštaj. Ali nisam imao nikakve kontakte sa gospođom Gustafson pre svedočenja gospođe Botteri.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Da li se sećate nekog drugog člana tima kojem ste pomagali?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da, i sve su to neke sitnice, ali to je ... izvinjavam se, to su ... mislim, kako je to išlo. Sećam se da sam pogledao video, video o evakuaciji ... kada je Srpska vojska Krajine organizovala vežbu evakuacije u određenom području, i onda sam proverio na mapi gde se nalazi ... gde se ta opština ili grad nalazi, i onda sam poslao e-mail ... svakako referentu za predmet, ali i ... možda i gospodinu Hedaralyu o lokaciji ... mislim na koordinate i udaljenost te opštine od linije sukoba. I opet, mislio sam da je ova vrsta pomoći u sklopu zadataka koju imam kao obaveštajni analitičar, „vojni,“ u okviru kancelarije Tužilaštva. I, samo da naglasim, ovo se sve dešavalo nakon podnošenja izveštaja.

(Veće Odbrane se savetuje)

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Gospodine Theunens, da li se sećate da ste gledali svedočenje nekih od svedoka koji su bili pripadnici vojne policije Hrvatske? Samo da li se sećate.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da, ali se ne sećam ime osobe, i nisam u potpunosti pratio, jer sam radio druge zadatke, za druge predmete.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Da li vam imena svedoka Džolić ili svedoka Šimić nešto znače?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne ... ne baš. Može biti, ali ja ne ... ne mogu da povežem ime sa konkretnom osobom, ili rangom, ili jedinicom u vojnoj policiji.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: I poslednja stvar vezana za pitanje vojne policije, da li se sećate da ste rekli gospođi Mahindaratne da je vaša procena bila da je vojna policija operativno podređena generalu Gotovini?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da, i to sledi iz razgovora koji smo vodili o članovima 8 i 9 dokaznog predmeta Tužilaštva broj P880, koji smo imali ...

SUDIJA ORIE: Da. Pitanje je, gospodine Theunens, bilo, da li se sećate da ste joj to rekli i to, naravno, ne sledi iz sadržaja vaše eventualne poruke. Rekli ste joj. To bi bio odgovor navaše pitanje. I verujem da, da ako ste joj rekli nešto, to ste joj rekli jer ste verovali da je dobro to što ste joj rekli. Ali pitanje je jednostavno bilo da li ste joj to rekli, da je vaša procena bila da je vojna policija operativno bila podređena generalu Gotovini.

SVEDOK THEUNENS: Da, jesam.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Da li se sećate da ste joj rekli da ... je bio vaš zaključak da vojna policija nije operativno podređena generalu Laušiću?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne, ne konkretno. Mislim, sećam se da sam objasnio ... ok, kako ... podređenost funkcioniše u skladu sa propisima, i, kao što sam napisao u mom izveštaju, moj zaključak je bio da ... ili je da vojna policija ... mislim, da je podređena operativnom komandantu, na osnovu operativnog lanca. Njoj sam objasnio, kao i, najverovatnije, gospodinu Mooreu, šta sam ja razumeo pod profesionalnim lancem, odnosno, objasnio sam joj vezu između vojne policije i jedinica generala Laušića.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Kada ste spomenuli ovaj razgovor sa gospodinom Mooreom o podređenosti vojne policije, kada pogledamo vremenski okvir, taj razgovor se desio pre nego što je Tužilaštvo podnelo svoj ... predraspravni podnesak u ovom predmetu. Tačno?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne znam kada je podnet predraspravni podnesak. Sećam se da sam razgovarao o takvim temama sa gospodinom Mooreom od decembra do marta 2007. godine ... izvinjavam se, u periodu od decembra 2006. godine do marta 2007. godine.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Hvala vam. Da vas pitam ... da promenim temu na trenutak. Spomenuli ste ovaj dokument koji ste ... listu sa dodatnim informacijama, i rekli ste da je paragraf 23 bio promenjen, i da niste obraćali pažnju kada ste potpisivali to, da je jedna rečenica obrisana. Tačno?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Treba da budem precizniji. Ovde imam kopiju liste sa dodatnim informacijama, datiranu na 11. novembar. I takođe sam našao kopiju tabele koju ste pokazali sinoć, i u suštini, iz liste sa dodatnim informacijama koju sam ja video, nedostaje paragraf 20, deo paragrafa 21 nedostaje, paragraf 23 nedostaje, i deo 26. paragrafa nedostaje. I ja ... to me veoma iznenađuje. Ne znam šta se dogodilo. I bio bih veoma zahvalan ako bi neko mogao to da mi objasni, jer, za mene, paragraf 23 u listi koju sam ja imao, sve objašnjava, i takođe bi objasnio ono što se desilo 19. novembra.

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Pa, ko je izbrisao te paragrafe?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne znam. Da imam ovlašćenja da razgovaram sa kancelarijom Tužilaštva, ja bih ih svakako pitao, ali ...

ADVOKAT MIŠETIĆ - PITANJE: Od koga ste dobili ... postaviću vam drugo pitanje. Da li ste vi pisali original?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Jesam. I 11. novembra .. imao sam naslovni list jednog e-maila, ali sam 11. novembra u 11.30 časova, primio konačnu verziju od gospodina Du-Toita. Razlika između onoga što sam ja napisao i finalne verzije je u tome da je gospodin Du-Toit uključio brojeve aneksa, koje ja nisam znao. Mislim, ja sam znao da će se mnoge stvari dodati listi sa dodatnim informacijama, ali nisam znao da li će to biti aneks A, B ili C. Takođe je nedostajao i ERN broj. Kao što sam spomenuo, ja sam spremao članak za konferenciju u Oslu, u septembru, i članak nije završen, ali sam smatrao da bi bilo korisno da se doda članak, ili njegov nacrt na listu dodatnih informacija, i to je imalo rezultat da nacrt članka prvo treba da dobije ERN broj od strane člana tima, i to je bila vrsta informacije koju ja ... koja je bila dodata u finalnoj verziji koju sam primio, i sećam se da sam je potpisao, i onda sam pretpostavio da će to biti obelodanjeno Odbrani.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine Predsedavajući, nemam više pitanja, osim što bih cenio ako bismo možda mogli da dobijemo kopiju originalne verzije (liste sa dodatnim informacijama) koju ima gospodin Theunens. I takođe bih hteo da se obratim Pretresnom veću o jednoj stvari, ali bez prisustva svedoka, bilo sada ili kada se vratimo sa pauze.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Theunens, da li ste voljni da podelite ..

SVEDOK THEUNENS: Naravno, časni Sude.

SUDIJA ORIE: ... dve verzije tog dokumenta. Gospođu poslužiteljice, možete li molim vas da ih primite. Onda ćemo da ih kopiramo, gospodine Theunens, i onda ćete vi ... i onda ćemo vam vratiti te kopije. Koliko vam treba vremena, gospodine Mišetiću?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ne više od dva minuta, gospodine Predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Ne više od dva minuta. Onda ćemo to da uradimo pre pauze, jer ćemo se onda skoncentrisati na to i onda ćemo imati celu pauzu da razmislimo o tome. Gospodine Theunens, možete li molim vas da sledite gospođu poslužiteljku i da napustite sudnicu. Hteli bismo da vas vidimo nakon pauze.

(svedok napušta sudnicu)

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala vam, gospodine Predsedavajući. Stvar o kojoj bih opet govorio je u svetlu svedokovih odgovora o pomoći koju je pružao članovima tima. Ja znam za presedan u predmetu Vukovar, kada je Pretresno veće isključilo gospodina Cooa, kojeg je svedok nekoliko puta spominjao, a koji je na čelu jedinice kojoj pripada gospodin Theunens. Svedočenje svedoka Cooa je izuzeto zbog njegovog angažmanja u sudskom timu. Za mene, to je najmanje jedna stvar koja treba da bude istražena, jer je on svedečio o određenim stvarima, mislim da možemo videti da postoje neka nedosledna sećanja, ili dodatne informacije koje može da nam obezbedi kancelarija Tužilaštva, a koje se tiču uloge gospodina Theunensa od podnošenja izveštaja do danas, i koliki je angažman svedoka u obezbeđivanj bilo kakvog mišljenja članovima sudskog tima o temama koje su sporne u ovom suđenju, jer Odbrana možda poželi da pokrene ta pitanja u svetlu presedana iz predmeta Vukovar. Hvala vam, gospodine Predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Gospodine Waespi.

TUŽILAC WAESPI: Hvala vam, gospodine Predsedavajući. Pre svega, mislim da je slučaj gospodina Phil Cooa bilo u predmetu Slobodan Milošević, a ne u predmetu Vukovar. Ali problem je bio taj što je gospodin Coo učestvovao u pripremi za predmet Slobodana Miloševića. Mislim da je on razgovarao sa svedocima. To nije slučaj sa gospodinom Theunensom. On je bio potpuno odvojen, on nije razgovarao sa svedocima, nije davao nikakve sugestije, kao, koja bi im pitanja trebalo postaviti. Druga je stvar kada je podnešen izveštaj. Očigledno, gospodin Theunens je član Tužilaštva. On je zaposleni, njega plaćaju UN da da mišljenje i nema apsolutno ništa pogrešnog u tome, nakon što je izveštaj podnešen.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine Predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Još smo u fazi prikupljanja faktičkih informacija, bilo da je to pogrešno ili ne, mislim da gospodin Mišetić još uvek nije stigao do poente. On je rekao da je govorio o presedanu, u kojem, očigledno, nešto nije bilo u redu, i da je to imalo posledice u ovom predmetu, tako da makar možemo da to pogledamo. I puno vam hvala što ste nas informisali da je to bilo u *Predmetu S.Milošević* a ne ... Ako imate više detalja, na primer, datum te odluke, i da li je to javna odluka, kako bismo mogli da počnemo da je čitamo.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, gospodine Predsedavajući. Proveriću sa gospodinom Waespijem. Ja razumem ... Sećam se da je sudija Parker doneo tu odluku, ali možda grešim. Potpuno ste u pravu, gospodine Predsedavajući. Ja samo želim da imam mogućnost da sakupim činjenice, i može biti da je gospodin Waespi u pravu, ali mislim da bi trebalo da dobijemo priliku da to sami proverimo.

SUDIJA ORIE: Da. Možda ću da postavim neka pitanja svedoku koja imam na umu, koja mogu da budu relevantna za ovu temu, ali to posle pauze. Imaćemo pauzu do 16.15 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Theunens, imam nekoliko dodatnih pitanja, u vezi sa vašim svedočenjem tokom prve sednice danas popodne. Rekli ste nam da ste pratili neke od procesa. Rekli ste, Imao sam vremena. Da li vam je neko konkretno tražio da pratite te procese, bilo da vam je neko rekao, Pratite koliko god možete, ili je to samo bilo vaše profesionalno interesovanje, ili vam je neko od vaših kolega ili nadređenih rekao da ih pratite, koliko god možete, ili da pratite određene delove, da li je bilo takvih zavhteva?

SVEDOK THEUNENS: Časni Sude, koliko se ja sećam, to je bilo na moju ličnu inicijativu, kada bih ... ujutru bih pogledao moj raspored, pa bih proverio raspored u sudu, i onda bih se prebacivao iz jedne u drugu sudnicu, jer, na primer, radio sam na drugim suđenjima, i ako je svedok bio neko koga sam znao iz bivšeg UN-a ili ECMM-a, ili na primer, pokušao sam da pratim Kostu Novakovića, jer sam ga znao ... ne lično, naravno, ali sam ga znao po imenu, i znao sam koju je funkciju imao, još od vremena kada sam radio u UNPROFOR-u. Dakle, to je bio nivo ... tako sam počeo da pratim procese.

SUDIJA ORIE: Kada ste komunicirali sa članovima tima Tužilaštva, kada ste im objašnjavali određene stvari, ponekad su vam, tako sam ja razumeo, postavljali pitanja na tim sastancima. Da li ste nekada vi preduzimali inicijativu, i ako da, zbog čega, da li vas nešto pokrene kada gledate u ekran, šta ... šta vas je pokrenulo ... da stupite u kontakt sa članovima tima, ako ste to uradili.

SVEDOK THEUNENS: Časni Sude, da li me pitate o sastancima i zatim o ekranu, da li se ekran odnosi na sudske procese ili ...

SUDIJA ORIE: Da. Ne, ekran koji gledate, vi pratite procese. Nešto vam padne na pamet, nešto što bi moglo da bude interesantno nekom od članova tima, i dali ste onda, na vašu inicijativu, slali *e-mail*, ili ih zvali? Da li se to tako dešavalo?

SVEDOK THEUNENS: Ja bih im poslao e-mailove, časni Sude, na moju inicijativu. Ne mogu da izostavim da sam primil e-mail od nekoga kako bih objasnio nešto što su oni smatrali relevantnim. Kada kažem od nekoga, člana ... pravnog tima. Ali problem koji sam imao, u isto vreme sam radio na nekoliko predmeta, i, na primer, u četiri druga predmeta sam bio direktno umešan u istragu i čak sam i razgovarao sa svedocima, mnogo sam bliže bio angažovan. Čak i u

... u ... u *Predmetu Šešelj*, koje još uvek traje, stalno primam pitanja, i u ovom trenutku ne mogu da napravim jasnu razliku da li sam primao e-maileve vezane samo za *Predmet Šešelj* ili i za *Predmet Gotovina*. Trenutno se sećam da sam primio e-maileve u vezi sa sudskim procesom za suđenje Gotovini, i da je taj broj veoma ograničen.

SUDIJA ORIE: To znali, manje od pet, manje od 10, manje od 30, šta to znači?

SVEDOK THEUNENS: Manje od pet, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Manje od pet.

SVEDOK THEUNENS: I kada biste uporedili broj *e-mailova*, *e-maileve* koji se tiču suđenja Gotovini, dolaznih/odlaznih, primio sam manje od pet, a poslao sam preko , možda, 20, 30, teško mi je da kažem. I oni su se bavili temama, za koje sam mislio, samo da odgovorim na poslednji deo vašeg pitanja, da znanje i iskustvo koje imam o sukobu može da pomogne u utvrđivanju činjenica. Ja dolazim iz kontinentalnog pravnog sistema, časni Sude, ne iz anglosaksonskog, i shvatam da imam problema sa anglosaksonskim pravnim sistemom.

SUDIJA ORIE: Još uvek ne znam kako da protumačim vaše poslednje zapažanje, gospodine Theunens, ali neka prođe neko vreme ... Mislite na pronalaženje vaše pozicije u anglosaksonskom pravnom sistemu, kao nekog ko radi u kancelariji Tužilaštva. Je li ste na to mislili?

SVEDOK THEUNENS: Tačno to, čansi Sude. Član ... zapravo, konferenciju koju sam dao u Oslou, govor koji sam imao u Oslou, moj predlog je bio ... i takođe se zasnivao na iskustvu Phil Coa u prethodnom suđenju, bio je da, zapravo, veštake treba zvati, ili bi bilo najbolje da ih zove Pretresno veće, pri čemu, opet, ja nisam advokat, ali to gledam sa pozicije analitičara, stranke bi trebalo da podnesu sve dokazne predmete koje bi želele da veštak pregleda za Pretresno veće, i onda bi veštak ...

SUDIJA ORIE: Da, vidim da se zalažete za drugačiji sistem, nije da mi takav sistem nije poznat, ali hajde da ... sada razumem vaše ranije zapažanje. To su bila moja pitanja. Gospodine Kay, da li ste spremni ...

ADVOKAT KAY: Imam da dodam nešto kad smo već ovde, i da se bavim pitanjima koja su ...

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT KAY

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

ADVOKAT KAY - PITANJE: Časni Sudija je spomenuo sastanke. Jedna stavr koju bih želeo da znam jeste, da li ste imali sastanke sa istražiteljima Tužilaštva? Imena koja mi trenutno pada ju na pamet su gospodin Foster, gospodin Casey i gospodin Morris, koga ste spomenuli nekoliko puta, to su ljudi koji se razgovarali sa svedocima ispred Tužilaštva. Pitam vas da nam kažete šta ... kakvi su to bili kontakti, koje vrste kontakta, i vrste razgovora.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Nikada nisam imao ... ono što bih nazvao formalan sastanak sa gospodinom Fosterom ili gospodinom Caseyom. Sećam se da sam jednom video gospodina Caseya u Zagrebu, kada sam išao na neki drugi razgovor, ali samo smo se sreli u hotelu, i kao što sam već rekao, porazgovarali iz učtivosti. Gospodin Foster je jednom došao ... ili je možda dva puta seo za sto za kojim sam ja pio kafu, ovde u kancelariji, sa gospodinom Morrisom. Što se tiče gospodina Morrisa, koji je u stvari član tima za vojnu analizu, odnosno, obaveštajni analitičar, vojni, mi smo imali sastanke, timske sastanke, sastanke tima za vojnu analizu, gde smo razmenjivali mišljenja koja su se ticala analize, ili smo se družili. On, na primer ... on me je primio kada sam došao u MKSJ u junu 2001. godine, ali nikada nisam imao sastanak koji se ticao Gotovine sa gospodinom Moricem (*sic*), osim razgovora koji smo vodili o tabelama o kojima sam ranije govorio. Gospodin Van Rooyen je druži inistražitelj koji je angažovan u timu Gotovine, i on i ja, mi smo imali društveni odnos zasnovan na našoj bliskoj saradnji u ... u istraživanju predmeta Vukovar.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ti timski sastanci o kojima govorite, šta su ti sastanci?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: To su bili sastanci tima za vojnu analizu. Oni su se održavali na neredovnoj bazi, ponekad jednom mesečno ... Sada govorim o situaciji od 2001. godine, 2004. godine. Kasnije je bilo manje sastanaka, i to su uglavnom bili sastanci sa vođom tima, poslednji ... poslednji vođa tima bio je gospodin Coe, on bi okupio analitičare da razgovaraju o opštim temama, to su bili razgovori o informacijama koje je dobio unutar organizacije OTP-a, naročito koje se tiču teme vojne analize, i tako dalje, ali ništa konkretno za predmet Gotovina.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da se pozabavimo oovm temom, kako bi bilo jasno, u vezi sa gospodinom Morrisom, da li ste međusobno razgovarali o svedočenju svedoka Laušića? Taj Laušić je u stvari general Laušić, šef administracije, šef administracije vojne policije. Da li ste vas dvojica razgovarali, formalno ili neformalno, ne bilo koji način, o pripodi njegovog iskaza ili informacijama koje ste dobili od njega?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne. Ja ... mislim da msa jednom pitao gospodina Morrisa, neformalno, i može biti da se to desilo pre podnošenja izveštaja, da li je razgovarao sa gospodinom Laušićem i da li ... i da li će on svedočiti. I odgovorio mi je da je sa njim razgovarano, ali da ne zna da ... da li će on da svedoči ili ne, i na tom nivou smo razgovarali o gospodinu Laušiću, ili generalu Laušiću.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hvala vam.

ADVOKAT KAY: To je sve što sam imao da pitam na ovu temu, jer ste vi časni Sude spomenuli sastanke. Hvala vam.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hajde da se vratimo na stvar kojom smo se juče bavili. Imam još jedan dokument, gospodine Thuenens, da raspravim u ovom delu pre nego što završim sa ovom temom, časni Sud je hteo da se bavimo ovim na samom kraju, ali mi je važno da se bavim time.

ADVOKAT KAY: Dokument broj 475 po Pravilu 65 ter.

ADVOKAT KAY - PITANJE: To je dokument od 6. oktobra 1995. godine. To je od komande splitskog vojnog okruga. Bavi se inspekcijom jedinica splitskog vojnog okruga, i kada će se ta inspekcija obaviti u oktobru 1995. godine, bavi se novoima organizacije, sposobnostima.

ADVOKAT KAY: Ako možemo da pređemo na 2. stranu.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Obučavanje, sve uopštene stvari koje se tiču stanja jedinica vojnog okruga.

ADVOKAT KAY: Ako možemo da pređemo na stranu 3.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Tu je naredba, o tome šta će se desiti u vezi sa ovom inspekcijom, ako možemo da pređemo na poslednju stranu. I vi ćete se setiti dokumenata koje smo pogledali ... na kraju mog jučerašnjeg ispitivanja pogledali smo oko 5 važnih dokumenata, koja se odnose na splitski vojni okrug. I ovde, vidimo nekoliko ljudi unutar splitskog vojnog okruga, uključujući garnizone koji su uključeni u ovo, i primećujete da nema kninskog garnizona. Opet, da li biste se složili sa mnom da je ovo veoma važan propust, u vezi sa temom koja se tiče splitskog vojnog okruga, i odnosa kninskog garnizona sa jedinicama Splitskog vojnog okruga?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Časni Sude, mislim da je na prvoj strani naznačeno da se ovo odnosi na inspekciju od strane članova Glavnog štaba Hrvatske vojske ...

ADVOKAT KAY - PITANJE: To je tačno.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: ... koji će izvršiti inspekciju nad jedinicama i komandama Splitskog vojnog okruga, i stvarno, knisnki garnizon je ... ne spominje se na listi adresa. Nisam video sve u dokumentu, ali je logično da lista adresa sadrži jedinice koje će biti predmet inspekcije. E sad, zašto je Glavni štab Hrvatske vojske odlučio da ne izvrši inspekciju kninskog garnizona, to je nešto o čemu nemam informacije.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hvala vam. To se odnosi na ovu stvar.

ADVOKAT KAY: Možemo li da usvojimo ovaj dokument u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovora, gospodine Predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to postaje dokazni predmet Odbrane broj P1006.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj P1006 je usvojen u spis.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Sada ćemo preći na novu temu, i to je nešto što ste ranije spomenuli tokom vašeg svedočenja, i ja sam rekao da ćemo doći do toga, jer ste vi rekli da niste znali pozadinu gospodina Čermaka, i sada ćemo na brzinu da pogledamo nekoliko dokumenata koji se tiču njegovog imenovanja i pozadine.

ADVOKAT KAY: Ako možemo, pre svega, da idemo na dokument broj 5803 po Pravilu 65 ter ... broj 5830, izvinjavam se, gospođo sekretarice (sic).

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ovo je dokument koji sadrži dva dokumenta, i malo izlazi iz vremenskog okvira, ali će pitanje datuma i predmeta biti jasni. Pre svega, ovo je dokument od 5. aprila 1993. godine, potpisao ga je predsednik Hrvatske, dr Tuđman. I vidite da se tiče prebacivanje aktivnih oficira u rezervne oficire oružanih snaga Republike Hrvatske. General Čermak je imenovan u administrativnu službu. Da li vidite to?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da, vidim ovaj dokument.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: OK, samo da razjasnimo ...

ADVOKAT KAY - PITANJE: Naravno.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: ... kada sam rekao da mi nije bila poznata pozadina generala Čermaka, to se odnosilo na ... na njegove aktivnosti neposredno pre nego što je imenovan za komandanta kninskog garnizona 5. avgusta 1995. godine.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hvala vam. Prvo ćemo da pogledamo ove stvari, kako bismo mogli da odredimo pozadinu. Na strani 2 ovog dokumenta je dodat drugi dokument, koje se odnosi na 10. oktobar 1992. godine, i to je odluka predsednika, kojom se imenuje general Čermak za pomoćnika državnog ministra odbrane, i odluka odmah stupa na snagu.

ADVOKAT KAY: Možemo li da usvojimo ove dokumente u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovora, gospodine Predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to postaje dokazni predmet Odbrane broj D1007.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1007 je usvojen u spis.

ADVOKAT KAY: Hvala vam. Sledeći dokument je broj 2D07-0113.

ADVOKAT KAY - PITANJE: I ovim se priča razvija dalje, gospodine Theunens. Ovo je imenovanje gospodina Čermaka na mesto misnitra industrije, brodogradnje i energetike, od strane predsednika, 3. aprila 1993. godine. Videćemo to uskoro i na ekranu. Evo ga. Vidite da je to deo njegove pozadine.

ADVOKAT KAY: Možemo li da usvojimo ovaj dokument u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to postaje dokazni predmet Odbrane broj D1008.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1008 je usvojen u spis.

ADVOKAT KAY: Hvala vam. Sledeći dokument je broj 2D07-0115.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ovo je dokument od 20. maja 1993. godine. Ovo je odluka od tog datuma, kojom se gospodin Čermak razrešava dužnosti misnitra industrije, brodogradnje i energetike, u prethodnom imenovanju koje smo videli. Opet, ovo je izdato od strane predsednika države.

ADVOKAT KAY: Možemo li da usvojimo ovaj dokument u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to postaje dokazni predmet Odbrane broj D1009.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1009 je usvojen u spis.

ADVOKAT KAY: Hvala vam. Sledeći dokument je broj 2D07-0117.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Datiran je na 20. maj 1993. godine, tako da se nadovezuje na sledeći ... na prethodni dokument. I ovo je odluka predsednika kojom se on imenuje za ministra ekonomije. Da li ste znali za ova imenovanja, gospodine Theunens?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Nisam znao za ova formalna imenovanja, ali se sećam da je gospodin Čermak bio član vlade za vreme ... pa sigurno 1993. godine. Ali nisam imao nikakve dokumente, niti neke konkretne dokumente koji bi ukazivali kada je on imenovan i na koji konkretno položaj.

ADVOKAT KAY: Možemo li da usvojimo ovaj dokument u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to postaje dokazni predmet Odbrane broj D1010.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1010 je usvojen u spis.

ADVOKAT KAY: Sledeći dokument je broj 2D07-0119, i poslednji je u ovom nizu, i on se nastavlja na prethodno imenovanje. Datiran je na 12. oktobar 1993. godine, to je odluka predsednika Hrvatske na osnovu koje se gospodin Čermak razrešava njegove dužnosti ministra ekonomije, na njegov lični zahtev.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Još jednom, da li ste znali da je gospodin Čermak završio sa svojim dužnostima ministra, od toga datuma 1993. godine?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: To sam saznao, ali to je bilo nakon što sam podneo izveštaj, i takođe nakon što je podnešen i dodatak.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hvala vam.

ADVOKAT KAY: Možemo li da usvojimo ovaj dokument u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to postaje dokazni predmet Odbrane broj D1011.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1011 je usvojen u spis.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Još jednom, dokazni predmet Odbrane broj D31 je već usvojen u dokazne predmete u ovom postupku, gospodine Theunens, a to je imenovaje gospodina Čermaka na mesto komandanta kninskog garnizona, i imenovanje majora Gojevića na mesto zamenika komandanta kninskog garnizona. Da li ste znali da u periodu od 1993. godine, do ovog imenovanja, da gospodin Čermak nije obavljao neke druge javne dužnosti ili funkcije?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Na osnovu mog sećanja, ja ... da, to je tačno, i mislim da je gospodin Čermak uglavnom bio aktivan u privatnom poslu, kao biznismen.

ADVOKAT KAY - PITANJE: To je tačno. I vi ste tačno govorili o njemu u vašem izveštaju kao pukovniku u rezervi, a to smo videli iz ranijih imenovanja, a u stvari smo videli da se radi o general pukovniku u rezervi, kao što smo videli iz ranijih imenovanja. Kada je preuzeo dužnost komandanta garnizona, bez nekog prethodnog iskustva u toj ulozi, ili znanja o toj ulozi, da li biste se složili, da li bi bilo teško da se uspostavi efikasan garnizon u Kninu, počevši od 6. avgusta?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne nužno, časni Sude. Mislim, postoji nekoliko faktora koji igraju ulogu. Prethodni komandant, ili komandant koji vrši dužnost, Gojević, je imenovan na mesto zamenika generala Čermaka, kako bi mogao da mu pomaže oko određenih stvari. Kao što sam spomenuo, nisu mi poznate aktivnosti ili obuke koje je general Čermak odmah primio ... pre nego što je preuzeo poziciju u kninskom garnizonu. Sa druge strane, slažem se sa vama da je situacija u Kninu bila prilično složena, i to je takođe vidljivo iz dokumenata koje sam pregledao, i to je bio garnizon koji nije bio lociran u tom području pre 6. avgusta.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hvala vam. Takvi dokumenti, koji se nalaze u bazi podataka OTP-a, i koji su meni dati, juče smo prošli kroz te dokumente, sećate se, kako bismo pokazali šta je radio major Gojević, i koje zadatke je imao. Da li se sećate toga juče?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da, sećam se.

ADVOKAT KAY - PITANJE: U vezi sa tim položajem, spomenuli ste obučavanje. Po vašem mišljenju, da li smatrate da je nužno bilo proći kroz tu obuku kao vojni oficir?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Pozicija komandanta garnizona zahteva posebnu obuku, odnosno, mislim na upoznavanje sa zonom odgovornosti, odnosno, zonom koju obuhvata garnizon, upoznavanje sa jedinicama, konkretno sa komandantima tih jedinica koje su locirane u garnizonu, i za to bi trebalo najviše vremena, a sa druge strane, treba da se upozna i sa propisima koji se primenjuju na komandanta garnizona, kao i sa drugim aspektima koji su deo dužnosti komandanta garnizona u konkretnom području.

ADVOKAT KAY - PITANJE: To se odnosi na obuku. Takođe, da li biste se složili, da su potrebna određena sredstva kako bi se obavljale dužnosti komandanta garnizona, i imam na umu stvari o kojima je pisao komandant splitskog garnizona, u pismu koje smo juče pogledali?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Svakako. I mislim da je važno da se u tom kontekstu napravi razlika između onoga što bih ja nazvao adekvatna sredstva, pri čemu za svaku jedinicu postoji nešto što se zove utvrđivanje snage (formacijska snaga), i utvrđena snaga kninskog garnizona je bila veoma mala. Mislim da je bilo devet, ali nisam ... možemo da proverimo u dokumentima; pri čemu, mislim da je za splitski garnizon bila veća. Očigledno da je zavisilo od područja koje treba da pokrije garnizon. Sa druge strane, sredstva takođe uključuju i jedinice koje komandant garnizona može da koristi kako bi izvršio svoju misiju.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da li ste znali za stav generala Foranda... nemo potrebe da pogledamo dokument; to je dokazni predmet Odbrane broj D150, za Sud ... o tome da je autoritet generala Čermaka ograničen u određenim područjima, u vezi sa njegovom ulogom? Da li ste znali za taj stav generala Foranda, u vezi sa tim, kao što je izrazio 26. avgusta 1995. godine?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne, nisam. I mislim da nisam koristio dokazni predmet Odbrane broj D150 u mom izveštaju.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ne, niste.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Nisam.

ADVOKAT KAY - PITANJE: I taj dokument je usvojen u spis pred Sudom, i to je stvar na koju skrećem pažnju časnog Suda, ali sam vas pitao da li ste znali za to, i vi ste mi odgovorili. Puno vam hvala. Hajde sad da pogledamo zadatke i posao koji je gospodin Čermak obavljao u Kninu. Mislim da ste već govorili o dokaznom predmetu Tužilaštva broj P1144, gde, na strani 4 u engleskom transkriptu sastanka između predsednika i gospodina Čermaka, da tu postoji razgovor o prisustvu gospodina Čermaka u Kninu. Već ste se ranije pozvali na to u vašem svedočenju, i pozvali ste se na ovaj transkript. Da li je to tačno?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: To je tačno, časni Sude.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ovo je sastanak na kojem predsednik kaže, Održavanje reda. Gospodin Čermak kaže, Održavanje reda, prevencija nereda, čišćenje mina. Uzeo sam tim sa sobom i očistili smo 7.000 zgrada i celo to područje, i tako dalje. Vi ste se pozvali na taj transkript. Da li ste znali i šta je rekao predsednik Tuđman?

ADVOKAT KAY: Ako možemo da pogledamo dokazni predmet Odbrane broj D296, to je transkript od 7. avgusta 1995. godine, i da okrenemo na stranu 20 u engleskoj verziji; strana 41 u hrvatskoj verziji.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Na brojnim stranama se govori o svačemu, ali tokom tog razgovora, razgovaralo se o tome šta se dešavalo u Kninu u tom periodu, 7. avgusta, i to možete da vidite tu. Ovi Kanađani su u Kninu, oni su sada dobro, to kaže gospodin Žužul. Gospodin Sanader mu odgovara. Gospodin Žužul kaže: "Ne, bilo je. Bili su Kanađani. Amerikanci su primili znanični zahtev da pomognu Kanađanima u izvlačenju iz Knina." I predsednik kaže, i još jedna stvar, recite im da sam imenovao za komandanta kninskog garnizona, general pukovnika Čermaka, bivšeg ministra, ozbiljnog čoveka, da reši ove stvari. Da li ste znali za ovaj transkript?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne sećam se tačno. Siguran sam da ga nisam koristio, i mislim da ga nisam video ranije.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Niste ga koristili u vašem izveštaju; tu ste u pravu.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Nisam. Dakle, mala ispravka za transkript. Ja sam siguran da ga nisam koristio. Izvinjavam se.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hvala vam. Izgleda da smo izgubili moj transkript u ovom trenutku, ali ... nestalo je struje. Ovo je važno, budući da ste govorili o ovim stvarima u vašem izveštaju i često tokom vašeg svedočenja, a koje se tiču gospodina Čermaka i naređenjima vojnoj policiji, i policiji u Kninu, i da su to osnove za vaše tvrdnje koji se tiču više vojne, kao i civilne vlasti o ovom području.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: To je tačno. Ali bih takođe da napomenem da su naređenja koje gospodin Čermak, ili general Čermak, izdaje civilnoj i vojnoj policiji, da su važna komponenta. Ali postoje i druga naređenja i instrukcije koje izdaje u tom vremenskom periodu, dok je komandant kninskog garnizona.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hajde da pogledamo ta naređenja dok smo još ovde, i ... Jer želeo bih da ukažem na nešto ovim naređenjima, i nekoliko puta ste spomenuli da su one važne, u odnosu na vaše mišljenje.

ADVOKAT KAY: Hajde prvo da vidimo dokazni predmet Tužilaštva broj P512.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ovo je prvo naređenje vojnoj policiji, i policiji u Kninu, i datirana je na 8. avgust 1995. godine, i njen značaj je, gospodine Theunens, to što se odnosi na UNCRO. Da li se slažete sa tim?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da. Ali sa tačke gledišta ... mog zadatka da identifikujem ulogu generala Čermaka kao komandanta kninskog garnizona, takođe je važno uzeti u obzir da on može ... on ... na osnovu ovog dokumenta, ili ovi dokumenti ukazuju da on ima ovlašćenje da izda naređenje vojnoj policiji bez da naznači na koju konkretnu jedinicu misli, i kninsku policijsku stanicu, koja je, po mom mišljenju, civilna policija u Kninu. Mi znamo, na osnovu dokumenata generala Laušića, da već postoji kninska ... izvinjavam se, da postoji prisustvo vojne policije u Kninu pre 8. avgusta, ali nisam bio u mogućnosti da utvrdim nad kojom

komponentom, ili nad kojim delom ove vojne policije koja je prisutna u Kninu general Čermak ima ovlašćenja da izdaje naređenja.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hajde da sada pogledamo nekoliko stvari koje tvrdite u vašem odgovoru. Pre svega, činjenica da on izdaje ovo naređenje ne mora da znači da on ima ovlašćenja da je izda. Da li se slažete?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ako se to odnosi samo na ovaj dokument, slažem se sa vama. I videćete da sam u moj izveštaj uključio nekoliko takvih naređenja, i da ima najmanje ... da ima najmanje jedan primer gde se civilna policija u Kninu poziva da su primili naredbu od generala Čermaka, i da preuzimaju mere kako bi sproveli to naređenje, i mislim da je to dokazni predmet Tužilaštva broj P510.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Pogledaćemo to, ne brinite. Prvo ... drugo, činjenica da je naređenje napisano na ovakav način može da ukaže na to da ne postoji znanje o sistem, kako se tačno izdaju naređenja vojnoj policiji. Da li biste se složili sa tim?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ja ... ja ... ja ne vidim ... ne vidim razlog da se dođe do takvog mišljenja ... iz ovog dokumenta.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Kada ga uporedite sa drugim naređenjima vojnoj policiji koje smo videli, a videli smo brojna takva naređenja, kako su formulisana i strukturirana, ona su potpuno drugačije strukture. Da li je to tačno?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: To nije ... to nije moj utisak, časni Sude.

ADVOKAT KAY - PITANJE: OK.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Neke naredbe koje je izdao general Čermak možda izgledaju manje formalno ili manje strukturirano od nekih naredbi koje smo videli, bilo da su vojne policije ili splitskog vojnog okruga, ali kao što znate iz dokaznog predmeta Odbrane broj D32, iz pravilnika o službi iz 1992. godine, postoje određeni zahtevi kada se radi o naređenju ... mora da bude jasno, mora da bude kratko, i mora da sadrži ko treba da sprovede naređenje ... i ja mogu da vidim te elemente u dokumentu koji se nalazi pred nama.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Sledeće, da li znate da li je vojna policija primila ovo naređenje?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne, časni Sude, ne znam.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da li znate da li je policijska stanica u Kninu primila ovu naredbu?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne, ne znam, jer ja nisam imao te dokumente. Ali ... da.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Recite sve što ... budite slobodni da kažete sve što želite o tome.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Onda bi bilo korisno, zapravo, proveriti, na primer, dokumentaciju UNCRO-a, kako bismo videli da li je naredba generala Čermaka imala nekakvog efekta. Ali ja nisam sistematski ... ja nisam analizirao dokumentaciju UNCRO-a koja se bavila ovom temom, odnosno, inspekcijom helikoptera UNCRO-a pre svakog leta. Kao što sam spomenuo dokazni oredmet Tužilaštva broj P510 ...

ADVOKAT KAY - PITANJE: Vratićemo se kasnije na to. To je jedno vaše naređenje, znam. U redu. To je jedno vaše naređenje. Jeste. Vi znate. Možete li da kažete, da li je, ako su primili ovo, vojna policija, ili civilna policija, gledala na ovo kao na naređenje i da li su ga ispunili?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Mislite za ovaj konkretni dokument?

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da. Mi ćemo proći kroz svako naređenje, i ...

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Pa, ja ne mogu da potvrdim da je vojna policija ili civilna policija primila ovo, i očigledno da ne mogu da izvedem bilo koje zaključke o tome da li su preduzeli neke mere na osnovu ovog naređenja ili ne.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ako ga jesu primili, da li znate da li su na to gledali kao na naređenje ili na informaciju?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ponavljam, dokazni predmet Odbrane broj D32 je ... veoma je konkretan kada se radi o definisanju naređenja i šta nadređeni koji izdaje naređenje treba da uradi, odnosno, ne samo da ga izda već i da prati njegovo sprovođenje; a sa druge strane, podređeni koji primi naredbu je takođe obavezan da uradi određene stvari u vezi sa tom naredbom. Obaveza da sprovodi odluku je jedan od dva principa rukovođenja i kontrole koje je definisano doktrinom hrvatskih oružanih snaga.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ovo nisu podređeni, zar ne?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Oni nisu podređeni, u smislu da su trajno podređeni, i ograničavam se na ovaj dokument za donošenje ovakvog zaključka. Međutim, činjenica da general pukovnik sa svojim rangom i iskustvom koristi tu formulaciju, Ja naređujem, kada želi da vojna i civilna policija urade nešto, to bi trebalo da znači nešto za one koji primaju dokument, odnosno, koji primaju naredbu. Ne vidim razlog, kada gledam dokumente, da mislim da general Čermak nije znao koju formulaciju treba da koristi, kako bi različite strukture u Kninu radile stvari koje je on želeo da urade.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Sledeća poenta je da, bilo bi pogrešno opisati to kao naredbu.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Još jednom, pravila službe, dokazni predmet Odbrane broj D32, ako se dobro sećam, navodi konkretno terminologiju koja treba da se koristi u naredbi, i ...

SUDIJA ORIE: Gospodine Theunens, mogu li da vas pitam, pitanje vas jasno navodi da priznate da to može da bude greška. Referenca ka propisima, šta se tamo nalazi, ne daje odgovor na pitanje, jer možete da pogrešite bez obzira na to šta piše u propisima.

SVEDOK THEUNENS: Aha. Izvinjavam se, časni Sude. Nemam razloga da verujem da je to greška.

SUDIJA ORIE: Molim vas nastavite, gospodine Kay.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Pa nema razloga ni da verujete da to nije greška.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Pa, kada sam ja ...

ADVOKAT KAY: Hvala vam. Dokazni predmet Tužilaštva broj P53, molim.

SVEDOK THEUNENS: Je li treba da odgovorim na poslednje pitanje ili ...

SUDIJA ORIE: Ne, nema potrebe za tim.

SVEDOK THEUNENS: Oh.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da li biste se složili sa mnom da se od devet naredbi, da se 90 posto njih odnosi na UNCRO-a?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Govorite o devet naredbi. Da li govorite o naredbama o kojima sam govorio u svom izveštaju ili ...

ADVOKAT KAY - PITANJE: O naređenjima vojnoj policiji Knina i MUP-u, postoji devet naređenja, a 90 posto njih se tiče UNCRO-a.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: To je moguće. Nisam izračunao tu vrstu statistike. Ali kao što je ranije naglašeno, ne radi se samo o kvantitetu, već i o kvalitetu, odnosno, o prirodi naređenja. I, na primer, naredbe koje se nalaze u mom izveštaju ... koje su upućene vojnoj policiji od strane generala Čermaka, takođe govore o slobodi kretanja civila u Kninu. Ovo je takođe poslato civilnoj policiji, a to je, po mom mišljenju, veoma važna naredba ...

ADVOKAT KAY - PITANJE: Mi ćemo pogledati ... pogledaćemo svaku ponaosob, gospodine Theunens, jednu po jednu, da vidimo na čemu zasnivate vaše zaključke. Dakle, dokazni predmet Tužilaštva broj P53, to je takozvana naredba o slobodi kretanja, koja je upućena vojnoj policiji u Kninu, MUP-u, i tiče se UNCRO-a. Da li se slažete?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da, tako je.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hvala vam. Isto pitanje: Da li znate da li je vojna policija primila ovo?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne mogu da kažem da li su primili ovu konkretnu naredbu, ali ja sam uključio ...

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ovo je jednostavno pitanje, jer ... da li znate da li su ga primili. Upućeno je samo na vojnu policiju Knina. Ne kaže se kojoj četi, ne kaže 72, ne kaže 7. četa, ne kaže nezavisna četa, ili združena četa. Tako je kako piše. I vi ste navikli na analiziranje dokumenata, zar ne? To je ono što ste nam rekli da vi radite?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Istina.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da li znate da li su ga primili?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Pa, jedan od načina kako bismo utvrdili da li su ga primili jeste da pogledamo da li su preduzete neke aktivnosti od strane vojne policije koje se tiču ove naredbe. A kada pogledam prepisku generala Foranda, komandanta sektora Jug, sa generalom Čermakom, to se, na primer, nalazi na strani 255 u engleskoj verziji drugog dela izveštaja, vidim ... možemo videti da je sloboda kretanja od UNCRO-a ... da je to predstavlja problem za UNCRO. General Forand veruje da je to ... da je general Čermak odgovoran za ... ono što zovemo jednostrano ukidanje kretanja. I možemo videti iz dokumenta broj 3531 po Pravili 65 ter, na primer, spominje se na strani 256, da je general Čermak odgovorio na pritužbu generala Foranada. Slažem se sa vama da ovo što sam upravo reko ne daje konkretna naznaka da li je vojna policija, da ili ne, primila konkretan dokument koji ste pokazali, ali makar možemo videti da postojeća situacija odgovara onome što je naredio general Čermak vojnoj policiji u ovom konkretnom dokumentu.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ovo nije jedino pitanje koje se bavi slobodom kretanja. Zar nije trebalo da nam naglasite da, od 4. avgusta, da je naređeno vojnoj policiji i MUP-u da postavljaju kontrolne punktove? Zar to nije tačno?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da li se vaše pitanje odnosi na to da ovo nije jedino pitanje koje se tiče slobode kretanja za UNCRO, ili ...

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da. Kontrolni punktovi su postavljeni širom područja.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Videli smo ... ja bih ... rizikujem da pretpostavim, 20 ili 30 naređenja MUP-a i vojne policije koja se bave kontrolnim punktovima u području.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Verujem da je to slučaj. Ali koliko se ja sećam, ti kontrolni punktovi se nisu odnosili samo na UNCRO. U stvari, ono što sam upravo ukazao, dokument broj 2753 po Pravilu 65 ter, da je general Čermak odgovorio na pritužbu generala

Foranda u vezi sa slobodom kretanja UNCRO-a, pokazuje da je pitanje slobode kretanja UNCRO-a ... makar ...

ADVOKAT KAY - PITANJE: To je 30. avgust, zar ne? Hajde da oderedimo datum, jer se ovo kasnije sve izbegava.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ja imam ...

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ako ćete da kažete ...

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ja imam 11. avgust za ovaj dokumnet.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Tako je.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ali ono što sam pokušao da kažem jeste da činjenica da general Čermak odgovara na pritužbu generala Foranda, ukazuje na to da makar ...

SUDIJA ORIE: Hajde da ovu stvar ... vidim na vašoj strani broj 255, vidim dokument od 11. avgusta, načelnik UNCIVPOL-a za sektor Jug šalje pismo Čermaku, a Forandovo obaveštenje je od 30. avgusta. Čermak je odgovorio istog dana. Ako govorimo o različitim datumima za isti dokument, mogu da se zbunim o kom dokumnetu govorimo. Tako da bih hteo da razjasnimo ovo.

ADVOKAT KAY: Hvala vam, časni Sude. Ja sam bio nesiguran, zato sa želeo datum, jer postoje različiti datumi.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hajde da uzmemo 11. avgust kao datum koji ste vi dali. Imamo vaš stav o ovome, ali ono do čega dolazimo, jeste, vi ne znate da li je vojna policija, ili MUP, u stvari, delovao na osnovu ove naredbe, ni da li su je primili, ili su je zanemarili, zar ne?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Pokušaću da sumiram moj prethodni odgovor.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ne, možete li da odgovorite na pitanje? Hteo bih da odgovorite na pitanje.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ovaj konkretni dokument ne dozvoljava da se izvede takav zaključak. Međutim, kada se gleda ceo kontekst, a o tome se i zasniva analiza, možemo da vidimo da general Čermak reaguje na pisma od, na primer ... od UNCRO-a, generala Foranda, kada se u pismima žale na nedostatak slobode kretanja za UNCRO. I, na primer, dokument broj 536 po Pravilu 65 ter, je pismo generala Čermaka generalu Forandu, od 11. avgusta, u kojem navodi da je sloboda kretanja za pripadnike UN-a ponovo uspostavljena 11. avgusta 1995. godine, u 12.00 časova, kako bi dobavili hranu, piće i gorivo. To se nalazi na strani 255 u engleskoj verziji, a to znači da je general Čermak u poziciji da utiče na slobodu kretanja članova UNCRO-a, u određenom delu sektora Jug, i da je takođe angažovan u ... u ... u razmeni ... komunikacije sa komandantom UNCRO-a, kada se on žali na situaciju.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hajde da pređemo na sledeći dokument, dokazni predmet Odbrane broj D788. To je treći dokument od 8. avgusta. On ... tiče se naređenja, opet se odnosi na UNCRO, kontrola svih ulaza u kasarne UNCRO-a, uključujući glavnu kapiju, naročito se zahtevaju provere kada izbeglice napuštaju kasarne. Ne dozvoliti im da napuste kasarnu bez odgovarajućeg odobrenja. Opet, da li znate da li je vojna policija primila ovu naredbu, da li znate?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne. Ali, takođe mogu da dodam da ako komandant izda naredbu, on će da proveri da li se ona izvršava ili ne. Jedan od načina da proveri da li se izvršava jeste da vidi da li je onaj na koga je naredba adresirana istu i primio.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Pretpostavljam da vi morate da znate šta radite, kako biste znali propise, zar ne?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Kada kažete „vi,“ mislite na generala Čermaka, ili ...

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da, ali general pukovnik, a mislim da je to najviši oficirski rang u hrvatskoj vojsci, a neko sa iskustvom i pozadinom generala Čermaka, očekivao bih da misli ... da on zna šta treba da radi kada izdaje naredbu.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Kakvo iskustvo?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Pa ...

ADVOKAT KAY - PITANJE: Upravo smo pogledali njegova imenovanja.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da. Ali bih očekivao da ... da ne bi prihvatio čin general pukovnika kao vrstu ... počasne titule. Mislim da je bio pripadnik JNA ... bio je oficir u JNA pre nezavisnosti Hrvatske, ali nisam siguran u to, možda grešim, ali najbitnije je to da on ima najviši rang i on koristi taj rang dok je komandant kninskog garnizona.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da li znate za neke druge ... na primer, gospodin Šarinić, koji je bio savetnik predsednika Tuđmana. Da li znate da je i on bio general, bez da je bio u oružanim snagama?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne znam za to.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da. Da li znate, u stvari, da je u to vreme mnogim ljudima iz javnog života dat čin, a da nisu prošli kroz rangove, do čina general pukovnika ... bez iskustva u oružanim snagama. Da li ste znali to?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Upravo proveravam da li imam ... Postoje primeri da su ljudi preskakali činove. A da li to nužno znači da ti ljudi nisu bili u stanju da vrše dužnosti koje bi se očekivale od nekog sa tim činom koji su primili, to je već drugo pitanje. Samo mogu da pogledam dokumnete koje sam pregledao u okviru pripreme mog izveštaja, i vidim da gospodin

Čermak uvek koristi čin general pukovnika kada potpisuje naređenja, ili druga dokumenta kao komandant kninskog garnizona, i, kao što sam rekao, mora da postoje razlozi zašto on ima taj čin i zašto ga koristi, uključujući i svesnost o obavezama koje nosi taj čin.

ADVOKAT KAY - PITANJE: A koliko dugo, u vašoj vojsci, iz koje ste vi, belgijskoj vojsci, koliko vremena je potrebno da se dostigne čin koji odgovara činu general pukovnika? Vi ste bili kapetan prve klase koliko dugo, posle koliko godina?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Čin kapetan prve klase ne postoji u belgijskoj vojsci. Ja...

ADVOKAT KAY - PITANJE: Vi ste bili kapetan?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne, ja sam bio komandant. Ne sećam se tačno koliko mi je godina trebalo, ali ... ali oko 12 ili 13 godina nakon što sam završio, odnosno diplomirao na vojnoj Akademiji. Za general pukovnika, dakle za generala sa tri zvezdice, potrebna je karijera od oko 30 godina.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hvala vam. Hajde da pogledamo, jer ste rekli da je najbolji način da pogledamo ove stvari jeste da vidimo kakve su efekte imali, postoji dokazni predmet, dokazni predmet Odbrane broj D147, koji je dokazni predmet, koji pokazuje ulaz u kamp 9. avgusta 1995. godine.

ADVOKAT KAY: Ako možemo da pokažemo dokazni predmet Odbrane broj D147.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ako možete da pogledate film, gospodine Theunens, i vaš zadatak će biti ... ne bih rekao da je to naređenje, već molba, da pogledate da li je tu neki vojni policajac, jedan, dva, tri, četiri, pet, koliko god, na kapiji ... glavnoj kapiji kasarne UNCRO-a.

ADVOKAT KAY: Ako možemo da pustimo film, molim.

(video snimak)

Reporter: *Gospođa Mladenka Škarić prva je od 840 kninskih civila sklonjenih prije pet dana u UNCRO vojarnu, koja se danas vratila svojoj kući. Kad smo joj zaželjeli sve najbolje u slobodi hrvatskog i njenog Knina, ispričala nam je o poslednjim kninskim trenucima Milana Martića.*

Mladenka Škarić: *Kada sam sišla u podrum, našla sam dolje predsjednika Martića, do pasa ol i bos, u šorcu. I kad sam ga videla, ja sam rekla: 'Predsedniče, sve novine svijeta bi trebale pisat da predsjednik dijeli sudbinu sa narodom u šupi.' U 7.15 časova je otišao od nas.*

Reporter: I dok gledate kako sve većem broju Kninjana što će ostati u Kninu ispunjavaju iskaznice za povratak kućama, recimo da je to rezultat dogovora što su ih danas obavili doktor Goran Dodig, general Ivan Čermak, i vladin povjerenik za Knin, Petar Pašić.

Goran Dodig: Prvi put sad danas sam vidia generala Čermaka, način na koji on pokušava to riješiti, njegovu dobru volju i konkretne poteze, kojima želi zaista riješiti sudbinu ovih ljudi, na najbolji mogući način, su mene fascinirali. I to je garancija, uz principijalne stavove hrvatske vlade, hrvatskog vrhovništva i predsjednika Tuđmana, da svak ima pravo na slobodan izbor, i onaj koji ostane ovdje da će imat sva građanska prava, i mislim da, ovo na terenu, kako se ponaša general, ovaj, Čermak, mislim da je to najbolja garancija da će se vrlo brzo stvar riješiti na obostrano zadovoljstvo.

Ivan Čermak: Njima će se od sutra pružiti sva zaštita, i sva gradska prava u Kninu, uvešće se javna kuhinja. Mi moramo pod hitno, uz pomoć civilne vlasti, koja je, evo ga, danas počela funkcionirati u Kninu. Mi smo, kao vojna struktura, u tome svemu pomažemo, da to što prije ide.

Reporter: I za sam kraj, izjava Kninjana Gliše Kablara, kako sam kaže, građanina Hrvatske srpske nacionalnosti.

Gliša Kablar: Ja kanim ovdje ostati, jer ovo je moja domovina, i ovo je od oslobođenja i moja država. Prema tome, nigdje drugo ne mislim ići, nego ovdje živjeti i ovdje ostati. I sa ovim ljudima, bez obzira na to kako su došli do svađa i sukoba, bez obzira na sve to, ostajem ovdje, živjeti i raditi.

(kraj video snimka)

ADVOKAT KAY: Hvala vam. Ako možemo da zaustavimo ovde, jer je ceo video uvršten u dokazne predmete.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Videli smo sastanak između generala Čermaka i raseljenih lica unutar kampa, u suštini. Videli smo pogled na kapije, i videli smo ženu koja prolazi kroz istu. I da li biste se složili, nismo videli nikog od pripadnika hrvatske vojne policije kako kontrolišu glavnu kapiju kasarne UNCRO-a?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Na osnovu slika koje ste pokazali, to je verovatno tačno.

ADVOKAT KAY - PITANJE: I nismo videli da neko proverava ženu koja je napuštala kasarnu?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne. I jedino možemo da spekuliramo da li je to bila tačna refleksija situacije, ili je napravljen dogovor, da su napravljeni specijalni dogovori kako bi se snimio ovaj prilog za hrvatske vesti. Ali se slažem sa vama da video, kao takav, pokazuje da gospođa može slobodno da se kreće, bez da je iko proverava.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da li vi često pravite takve spekulacije, da je postajao neki specijalni dogovor? Da li je to deo vaše metodologije rada?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Nije deo moje metodologije rada da spekuliram, ali je deo moje metodologije da proveravam pouzdanost izvora i verodostojnost informacija, i bez da želim da dajem neke generalne izjave, jer bi to bilo suprotno metodologiji mog rada, nije neuobičajeno da strane u oružanom sukobu koriste medije u druge svrhe, a ne samo da tačno reflektuju ... izvinjavam se, tačno prenose ili daju tačne informacije o događajima. To se nekad zvalo propaganda; to se sad zove malo savremenije, operisanje informacijama.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kay, rekli ste, Da li vi često spekulirate da li je to tačna refleksija. Ono što je svedok rekao, i mi moramo da se potrudimo da razumemo šta je mislio, da li ovo pokazuje pravu situaciju, ili je ovo bio dogovor, to bi bilo čisto spekulisanje. Nije spekulacija da je postojao dogovor. Dakle, mislim da pitanje nije u redu prema svedoku. Molim vas nastavite.

ADVOKAT KAY: Izvinjavam se, časni Sude, to je stvar koju sam hteo da stavim ispred njega, i ja sam bio ... i rađe bih da nastavim dalje, nego da se bavim ovim. Dokazni predmet Odbrane broj D303, molim.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ovo je datirano na 9. avgust 1995. godine. Ponovo se tiče UNCRO-a. I to je naredba kninskoj vojnoj policiji i kninskoj policijskoj stanici, da se pozabavi sa uspostavljanjem tima koji će imati zadatak da pronađe UNCRO vozila, za koja znamo iz priče u ovom predmetu, da su ukradena. Opet, da li biste se složili, vi ne znate da li je komandant kninske vojne policije posmatrao ovo kao naređenje, ili kao informaciju o zločinu koji je počinjen? Da li je to tačno?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Časni Sude, dao bih isti odgovor kao što sam i ranije dao; a to je, da reč „naređenje“ ima, na osnovu pravila, konkretnu primenu. Kako je vojna policija reagovala na to, mi ne znamo. Znamo iz drugog dokumenta da su, po naredbi koju je izdao general Čermak, da su vojna policija i civilna policija reagovali na osnovu nje.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Pre svega, da li ste slušali svedočenje svedoka Džolića, koji je bio komandant kninske vojne policije u to vreme?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Mislim da nisam. Ne sećam se tačno.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Niste pogledali šta je on rekao o ovoj stvari?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne, nisam.

(...) *(Izbrisano po nalogu Pretresnog veća)* (...)

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, opet smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospodine sekretare.

ADVOKAT KAY: Hvala vam.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Još jednom, vi ste bili svesni činjenice da generalu Čermaku treba pomoć, u vezi sa naređenjem koje sada gledamo, da bi ona stupila na snagu, i kako bi se prosledila po splitskoj vojnoj oblasti?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Tačno je da je ovo naređenje da se pronađu ta vozila prosleđeno unutar splitske vojne oblasti, i mislim da se to dogodilo dosta kasnije, postoji naređenje generala Gotovine generalu Krstičeviću, komandantu 4. gardijske brigade, kako bi se vratila sva UNPF vozila koja su navodno bila prefarbana od strane pripadnika 4. gardijske brigade. Ja samo nisam siguran da li ovde govorimo o istim vozilima.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Gledaćemo na ovo kao na posebnu temu, s obzirom da je već usvojeno u dokazne predmete, i to daje priču o tome kako gospodin Čermak pokušava da se izbori sa ovom stvari, i Odbrana ovo pokazuje kako bi pokazala nedostatak ovlašćenja, dakle nešto što je suprotno vašim tvrdnjama.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ja bih samo hteo da dodam da, ako su ovo stvarno vozila o kojima ovi general Gotovina u svojoj naredbi generalu Krstičeviću, da ima smisla to što general Čermak prosleđuje naređenje generalu Gotovini, jer general Čermak nema ovlašćenja kao komandant garnizona u gradu Splitu, a to je grad garnizona 4. gardijske brigade. Tačno je da su elementi 4. gardijske brigade u Kninu u vreme ovih događaja, ali samo želim da naznačim da je stvar komplikovanija nego što izgleda kada se izdvojeno gleda ovaj dokument.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kay, gledam na sat.

ADVOKAT KAY: Da. Časni Sude, ovo bi bio pravi trenutak.

SUDIJA ORIE: Da. Onda ćemo da imamo pauzu, i nastavićemo u 18.00 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Pre nego što nastavimo, gospodine Kay, imamo mnogo dokumenata u opticaju. Vidim da ste pratili uputstva kako da se ova četiri dokumenta uvedu bez svedoka. Deo uputstva se odnosio na način na koji treba opisati te dokumente, a drugi deo na način na koji treba da se skrene naša pažnja na određene aspekte koji su obelodanjeni drugoj stranki. I, gospodine Waespi, da li ste pročitali te kratke opise i komentare, i da li imate neke prigovore na njihovo usvajanje na ovaj način?

TUŽILAC WAESPI: Izvinjavam se, milsim da sam propustio to. Proći ću kroz to.

SUDIJA ORIE: Govorim o tom dokumentu ... ako biste nas informisali, ne morate odmah da odgovorite na to. Uzmite neko vreme da pogledate, i vidite da li imate neki prigovor, kako bismo mogli da nastavimo u kasnijoj fazi, i kako bismo im dodelili brojeve i odlučili o usvajanju. Molim vas nastavite, gospodine Kay.

ADVOKAT KAY: Hvala vam, časni Sude. Dokazni predmet Odbrane broj D503, molim.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ovo se opet odnosi na UNCRO, gospodine Theunens. Datirano je na 12. avgust 1995. godine. Radi se o nekoj drugoj opremi i vozilima UNCRO-a, i gospodin Forand je pitao generala Čermaka da mu pomogne da vrati te stvari, s obzirom da su ukradene. Naredba je izdata, i opet je upućena vojnoj policiji u Kninu, kninskoj policijskoj stanici. Ne želim da ponavljam pitanja koja sam ranije postavio, ali, značaj je opet u tome što je ovo još jedna od naredbi na koje se oslanjate, a koja nije deo opšte prirode obavljanja posla u Kninu kada pričamo o vojnoj ili civilnoj policiji, i njihovim zadacima i dužnostima. Ovo se odnosi konkretno na UNCRO. I zar se to ne razlikuje bitno od toga zašto je general Čermak izdao ove naredbe kako bi pokušao da pomogne UNCRO-u?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Tačno je da govorimo o vozilima UNCRO-a. Ali kada pogledamo uvod naređenja, vidimo da se u naređenju govori o neovlašćenom uzimanju vozila UNCRO-a, ili inženjerske opreme, od strane pripadnika hrvatske vojske, i ovo nas dovodi do oblasti održavanja reda i discipline, i dužnosti komandanta garnizona u toj oblasti.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Kao što znamo, prema propisu 2 koji smo juče pogledali, u stvari, general Čermak, ne može da izdaje naredbe jedinicama hrvatske vojske, već samo precizno propisana pravila. Da li je to tačno?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: U članu 54 Pravila službe iz 1992. godine, a to je ovde poznato kao dokazni predmet Odbrane broj D32, stoji da, kada se govori o dužnostima i ulozi komandanta garnizona, da on može da koristi vojnu policiju kako bi održao ili ponovo uspostavio red i disciplinu. On takođe može da koristi ...

ADVOKAT KAY - PITANJE: Možete li da pročitate ... izvinjavam se ... ja ...

SUDIJA ORIE: Mogu li da vas prekinem na trenutak.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Član 54 bi trebalo da se pročita tačno kako glasi, molim vas, gospodine Theunens.

SUDIJA ORIE: Pre nego što nastavimo, gospodine Kay, primetio sam, ne prvi put, da se pitanja i odgovori razvijaju tako da nije uspostavljena dobra komunikacija. Daću vam primer šta se desilo pre pauze. Pre pauze, gospodin Theunes se pozivao na iskustvo, i reći ću s pravom, gospodine Kay, vi ste rekli Kakvo iskustvo? Ovo je prouzrokovalo dugačak odgovor, i pitanje o tome koliko je vremena potrebno u belgijskoj vojsci da se dostigne određeni čin, a pitanje je jasno bilo o tome šta mi znamo o iskustvu gospodina Čermaka u vojsci. Umesto toga, ono ide u različite pravce, i mi se udaljavamo od onoga što je bila tema, makar onako kako sam ja razumeo, da ste vi hteli da osporite odgovor da je uopšte bilo takvog iskustva, koje bi moglo da pomogne gospodinu Čermaku da razume šta radi, kao što nam je svedok rekao. Bila nam je potrebno, otprilike, jedna, jedna i po strana ili dve strane da dođemo do toga. U međuvremenu, naučio sam mnogo o tome koje pozicije postoje u belgijskoj vojsci, koje pozicije ne postoje, koliko vremena je potrebno ili nije potrebno da se do određene pozicije dođe, pri čemu je pitanje jasno bilo ograničeno na iskustvu, na koje se svedok oslanjao, a vi ste hteli da osporite to; i zbog toga, bilo mi je na usnama, šta mi tačno znamo o vremenu koje je gospodin Čermak proveo na vojnim funkcijama, jer mi nismo pogledali pozadinu, već uglavnom ministarske funkcije. Manje više, desilo se sledeće. Pitanje je jasno fokusirano na, gospodine Theunens, da li je ovo još jedan primer da li se gospodin Čermak bavio pitanjima u koje je primarno bio umešan UNCRO, ili vi niste razumeli pitanje, ili iz bilo kog razloga, vi ste počeli da nam govorite da ta vrsta aktivnosti koja se razvila nije strana za zadatak u vezi sa, na primer, izdavanjem naredbe. Razumeo sam da je pitanje bilo, da li je ovo vrlo specijalno područje u kojem, da li je to tačno ili ne, da li su bila naređenja ili ne, ali se UNCRO uvek pojavljuje u ovim naređenjima. To je, koliko sam ja razumeo, gospodine Kay, bilo vaše pitanje. Ono što sada radimo, mi se udaljavamo od onoga što je stvarno bilo pitanje, i sada smo negde u propisu 2, član taj i taj, koji, makar koliko sam ja razumeo pitanje, nije bilo pitanje koje ste vi hteli da pokrenete. I, gospodine Theunens, hteo bih da vas pozovem ... jedva da se usuđujem da kažem, ali da analizirate pitanje i da pokušate da shvatite šta gospodin Kay želi od vas pre nego što odgovorite na isto. Gospodine Kay, vas pozivam da ne dozvolite da vas svedok vodi u područja koja, koliko sam ja razumeo, vas primarno ne interesuju.

ADVOKAT KAY: Ne, ja nisam bio zainteresovan da idemo tamo, ali je svedok želeo raspravu.

SUDIJA ORIE: Ne, ne, ali smo otišli tamo. Zato sam uzeo malo duže vremena kako bih objasnio šta se desilo pre pauze, i da nam je to uzelo dve strane, i osetio sam, u ovom trenutku,

osetio sam da se to opet dešava, jer to uzima užasno puno vremena. I to je jasan primer loše komunikacije, rekao bih, sa vaše strane, u vašem razumevanju pitanja, a gospodin Kay se nadovezuje na stvari koja ga očigledno ne interesuju toliko, u ovom trenutku, da o njima sluša u vašem svedočenju. Molim vas nastavite.

ADVOKAT KAY: Hvala vam, časni Sude.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Dakle, Pretresno veće zna šta je sporno pitanje. Hajde da sad pređemo na dokazni predmet Tužilaštva broj P509, a to je naređenje koje se ne odnosi na UNCRO. Sećate se da sam govorio o brojnim naredbama koje se tiču UNCRO-a, a koja su o drugim pitanjima. Ovo se odnosi na naredbu koju je izdao general Čermak, 15. avgusta, a tiče se civila i ulaska u grad. Da li znate, u stvari, da li je policija, civilna policija, koristila svoje viđenje zakona kako bi odlučila da li da pusti ljude u područje ili ne?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Poznat mi je dokument, to je dokazni predmet Odbrane broj D494, gde civilna policija, splitsko-dalmatinska policijska uprava, podnosi kopiju propusnice za ulazak u kninski garnizon, koju je uveo general Čermak ... u stvari, dokument je takođe od 15. avgusta.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: I traže se uputstva Ministarstva unutrašnjih poslova. E sad, kakvo je uputstvo, ili kakva je odluka, ili reakcija Ministarstva unutrašnjih poslova na ovaj zahtev, to ne znam.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hvala vam. Da sad pređemo na dokazni predmet Odbrane broj D501, to je jedna druga stvar, ovaj dokument se naziva odluka, i tiče se hotela *Spas*. Mislim da je to dokument koji se nalazi u vašem izveštaju.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da, na strani 250 u engleskoj verziji, u drugom delu izveštaja.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Tako je. I ovo je pre odluka nego naređenje. Možete li da mi objasnite razliku?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne mogu. Nigde u doktrini nisam video konkretnu definiciju onoga što je ovde opisano kao odluka.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hvala vam. Hajde da pređemo na dokazni predmet Odbrane broj D504. Datirano je na 11. oktobar 1995. godine. To je naređenje. Upućeno je kninskoj policiji, kao i povereništvu vlade Republike Hrvatske za opštinu Knin, i tiče se MUP oficira koji su privremeno prebačeni u staru gimnaziju u Kninu. Naredba se ne odnosi na UNCRO, to je samo

jedna naredba. Da li postoje i druga naređenja koja se mogu naći pored ovih dokumenata kroz koje smo prošli od 8. avgusta do 11. oktobra, na ovu temu?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Kada kažete „na ovu temu,“ možete li molim vas da budete malo konkretniji.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Naređenja koja ste naveli kao naređenja vojnoj policiji ili civilnoj policiji, na koja ste se oslanjali kako biste tvrdili da je gospodin Čermak bio nadređeni i da je rukovodio vojnom ili civilnom policijom. Držim ih ovde u rukama. Da li postoji još nešto?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Morao bih da pogledam u svoj izveštaj. Mislim da ste dali dobar sažetak. Postoje reference u drugim dokumentima, na primer, u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P1147, gde general Čermak obaveštava adresante svog pisma da je naredio vojnoj policiji da sprovede istragu, na primer, ali, inače, ovo odgovara većini dokumenata koji se mogu naći u mom izveštaju.

ADVOKAT KAY - PITANJE: To je to, od svega onoga što smo videli. Da li je to tačno? Mene ne zanima šta je on rekao u pismima, ili nešto tako, već naređenja koja obezbeđuju osnovu za ove vaše tvrdnje.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Nisam siguran da li smo videli dokazni predmet Tužilaštva broj P510?

ADVOKAT KAY: Možemo li da dobijemo dokazni predmet Tužilaštva broj P510 na ekranima, molim, pod pečatom je. Izvinjavam se, to je ... dokazni predmet Tužilaštva broj P510 pod pečatom.

SUDIJA ORIE: I zbog toga ne može biti prikazan javno.

ADVOKAT KAY: Da, i ja mislim ...

SUDIJA ORIE: Ako ćete ... da li ćemo preći na zatvorenu sednicu zavisi od toga šta ćete da pitate svedoka. Ako ćete ga samo pitati da li je video ovaj dokument, onda, naravno, nema potrebe. Ali mislim da me ne bi iznenadilo da vaše prvo pitanje bude, da li je ovo naredba koju je izdao general Čermak, dokazni predmet Tužilaštva broj P510.

ADVOKAT KAY: Da. Svedok ga je spomenuo kao jedan od dokumenata koji sam preskočio. Sada znam zašto u mom fajlu stoji odvojeno, to je moja nepažnja. Imamo dokazni predmet Tužilaštva broj P510, ako samo možemo da ga pogledamo.

ADVOKAT KAY - PITANJE: To nije, u stvari, naređenje kao takvo, već se pominje dokument koji smo već videli u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P509. Povezan je sa njim, i Sud je čuo svedočenje o tome. Ovo nije odvojena naredba. Ona je povezana.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Tako je. To je primer naređenja generala Čermaka civilnoj policiji, na koju onda reaguje civilna policija.

ADVOKAT KAY - PITANJE: A da li postoji neki dokument koji je sličan ovom?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne u materijalu koji sam ja mogao da pregledam.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hvala vam.

ADVOKAT KAY: Dokument može da se skolni sa ekrana s obzirom da smo završili sa tim. Pretresno veće će se setiti dokaza koji se tiču ove određene stvari. I sledeća stvar kojom ćemo se baviti je, zapravo, pitanje prousnica.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da li je tačno, umesto da vam dajem celu seriju dokumenata, da postoje brojna naređenja izdata od strane Misnistarstva odbrane i uprave vojne (sic) policije, od 3. avgusta pa nadalje, koje se tiču kontrolnih punktova i uspostavljanja tih kontrolnih punktova od strane vojne i civilne policije, kao deo njihovih dužnosti?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da. Ali nisam siguran da li su te dve stvari povezane, i ako jesu povezane, na koji način.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ako možemo sada da pogledamo dokument koji je označen kao 2D07-0390, koji dolazi od informativnog osoblja za političke poslove u Zagrebu, datirano je na 7. avgust, i poslato Ministarstvu unutrašnjih poslova, a tiče se velikog broja stranih novinara i davanja njihove saglasnosti, kako bi ovi novinari bili u mogućnosti da se kreću po području. Da li ste znali za ovaj dokument?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Nisam ranije video ovaj dokument.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Dobro. Da li biste se složili da nije ekskluzivno gospodin Čermak bio taj koji bavio pitanjem slobode kretanja, već su se i drugi organi bavili time?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da. I to pokriva različite aspekte slobode kretanja; UNCRO-a, stranih medija, lokalnog stanovništva, i tako dalje.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Možemo li da pogledamo dokazni predmet Odbrane broj D2 ...

ADVOKAT KAY: Molim da se ovaj dokumet usvoji u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to postaje dokazni predmet Odbrane broj D1012.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1012 je usvojen u spis.

ADVOKAT KAY: Možemo li da pogledamo dokument označen kao 2D07-0228.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ovo je dokument od 5. avgusta 1995. godine. On je od splitsko dalmetinske policije, izdao ga je gospodin Cipci. Ako se sećate, gospodin Cipci je napisao ona pisma koja se se odnosila na validnost propusnica koje je potpisao gospodin Čermak, i koje je proveravao MUP. Da li se sećate toga, gospodine Theunens?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da. Mislim da je to dokazni predmet Odbrane broj D494.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da. Ovde, gospodin Cipci daje propusnicu novinaru koji dolazi na kontrolni punkt u pravcu Knina, a general Tolj mu je omogućio neometani dolazak u Knin. Da li vam je poznat dokument?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne. Ali ... izgleda kao uobičajen dokument kojim neko pokušava da kontroliše ... slobodu kretanja ... novinara, u području gde se sprovode vojne operacije, iz raznih razloga.

ADVOKAT KAY: Možemo li da pogledamo sledeći dokument, označen kao 2D07-0232.

ADVOKAT KAY - PITANJE: To je opet od gospodina Cipcija, datirano na 8. avgust, gde on traži mišljenje, jer postoji veliki pritisak da se posete oslobođena područja Vrlika, Knina, Drniša, od strane izbeglica, građana, različitih asocijacija, političkih partija, i drugih institucija. On je poslao ovo pismo operativnom štabu MUP-a, kako bi dobio mišljenje o tome kome da da propusnice. Da li ste shvatili da nije samo general Čermak davao pečate na propusnice, koje su izdavane kako bi se omogućila sloboda kretanja ljudima u tom području?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Svakako.

ADVOKAT KAY: Molim da se ovaj dokumet usvoji u spis, časni Sude, kao i prethodni.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovora ni na jedan.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, dokument sa oznakom 2D07-0228 postaje dokazni predmet Odbrane broj D1013. Dokument sa oznakom 2D07-0232 postaje dokazni predmet Odbrane broj D1014.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmeti Odbrane broj D1013 i D1014 su usvojeni u spis.

ADVOKAT KAY: Časni Sude, imam ceo niz dokumenata koji se bave ovom istom temom, i kako bih uštedeo vreme Pretresnog veća, pošto smo se njima bavili u kraćem obliku, ponudićemo ih na usvajanje bez svedoka, ukoliko to Pretresno veće odobri.

SUDIJA ORIE: Da. I onda pod istim uputstvima...

ADVOKAT KAY: Da.

SUDIJA ORIE: ... kao i ranije, dakle, na primer, sada imamo novinara, ono što očekujem u kome je isto ali sada o ... šta je to ... različite asocijacije, političke partije, i tako dalje, a ranije se radilo o novinarima (propusnice su ranije izdavane novinarima, a sada se izdaju asocijacijama, i tako dalje). To može da se prikaže na ovaj način, i tako se naša pažnja usmerava na relevantne aspekte, kao i na relevantne razlike.

ADVOKAT KAY: Da.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ove propusnice nisu bile izdate samo novinarima, veći zaposlenima u bankama. Da li ste znali za to? Dokazni predmet Odbrane broj D488 je takođe dokument koji se odnosi na ljude iz Splitske banke. Da li ste znali za to, gospodine Theunens?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Nisam znao za ovak konkretan primer, ali, još jednom, ima smisla da vlast koja ima ovlašćenja vrši takvu kontrolu pristupa, ljudima koji nisu direktno uključeni u vojne operacije u zoni operacija. I kad kažem kontrola, ne samo da proveravaju, već i da sprečavaju one koje ne treba da uđu da uđu, da spreče njihov ulazak.

ADVOKAT KAY - PITANJE: U vezi sa ovom stvari, da li vam je poznato da je s tim u vezi postojao problem, i mogli smo da primetimo deo tog problema u videu koji smo videli pre nekih sat vremena, koji se tiče ličnih karata, koje su ti građani imali u vreme prethodne jugoslovenske vlade, a koji nisu imali lične karte Republike Hrvatske, kada je teritorija oslobođena 5. avgusta?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Poznato mi je da ljudi koji su živeli ... u takozvanoj Republici Srpskoj Krajini, da nisu imali hrvatska dokumenta, ali imam poteškoća da povežem to sa videom koji smo videli.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Videli smo stariju gospođu koju je stavila ličnu kartu na sto, i videli smo sliku propusnice, dokument o kojem ste govorili u vašem izveštaju, a to je dokument

koji je omogućavao ljudima da imaju slobodu prolaza, koji je potpisao gospodin Čermak. Da li se sećate toga?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da, verujem vam.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da. Da li ste znali da je 8. avgusta general Forand imao sastanak sa generalom Gotovinom o slobodi kretanja, i da mu je rečeno da će se obezbediti mape koje pokazuju područja u koje je bezbedno putovati?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Moguće je. Mislim, ako možete da mi osvežite pamćenje sa nekim dokumentom, onda mogu da vam dam više informacija.

ADVOKAT KAY - PITANJE: To je dokazni predmet Tužilaštva broj P359, i to je na strani 3 tog dokumenta, i to je UNCRO-ov izveštaj o situaciji koji je potpisao general Forand. Da li ste znali da je prikačena mapa uz pismo gospodina Čermaka, to je dokazni predmet Tužilaštva broj P405, kada je pisao generalu Forandu o slobodi kretanja u području u to vreme, da je to bila ta mapa? Da li ste znali tu činjenicu kada ste pisali vaš izveštaj?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ponavljam, nisam siguran da li sam koristio i jedan od ovih dokumenata ...

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ne.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: ... bilo dokazni predmet Tužilaštva broj P405, ili dokazni predmet Tužilaštva broj P359 u svom izveštaju.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ne, niste. Ne znam samo da li ih niste koristili jer niste bili upoznati sa njima, ili zato što ste izabrali da ih ne koristite.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ako mi pokažete dokumenta, to bi moglo da mi osveži pamćenje, kako bih video da li sam ih video ranije ...

ADVOKAT KAY: Ako možemo da prikažemo dokazni predmet Tužilaštva broj P405 na ekranu, molim.

ADVOKAT KAY - PITANJE: To je taj dokument. I da li vidite da je priložena mapa?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Svakako. I mislim da sam uključio ovaj dokument u moj izveštaj, mislim, savet da se koriste samo glavni putevi. Upravo pokušavam da vidim gde je to.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ovde se radi o mapi. Da li znate da je generalu Forandu rečeno da će dobiti mapu, koja će mu pokazati područja gde je bezbedno da se putuje, kada je imao sastanak sa generalom Gotovinom 8. avgusta, pre sastanka sa generalom Čermakom? Da li ste znali tu činjenicu?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Nisam video mapu koja je priložena uz dokazni predmet Tužilaštva broj P405.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Interesuje me činjenica, a ne mapa. Pitanje je zašto general Čermak ima pismo sa mapom.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: A pitanje je da li je ta mapa ista ona mapa koju ...

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da li ste znali ovo kada ste pisali vaš izveštaj, da je ... o ovome što se tiče slobode kretanja? To je stvar ... sloboda kretanja, uloga generala Čermaka u ovoj stvari je nešto što ste spomenuli mnogo puta u vašem izveštaju.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Svakako. Možete li molim vas da ponovite pitanje, jer mi nije jasno šta je pitanje?

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da li ste znali da je priložena mapa uz Čermakovo pismo, to je dokazni predmet Tužilaštva broj P405, da je o toj mapi general Gotovina ranije govorio generalu Forandu, na sastanku ovo dvoje ljudi, pre sastanka koji je general Forand imao sa generalom Čermakom?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Pomoglo bi mi ako bih video dokazni predmet Tužilaštva broj P395, jer...

ADVOKAT KAY - PITANJE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P359.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Pročitaću vam relevantan odlomak. Relevantan odlomak glasi: „General Gotovina je izvesno vreme proveo govoreći o slobodi kretanja. Nije pitao za mišljenje komandanta sektora Jug. Rekao je da mora da ograniči našu slobodu kretanja, jer se brine za našu bezbednosti. Rekao je da će da nam obezbedi mape, koje će pokazivati oblasti u kojima je bezbedno putovati.“ Pročitao sam, gospodine Kay, jer ste govorili o mapi, dok se u ovom izveštaju o situaciji koristi množina, mape. Ovo je ono o čemu je govorio gospodin Kay, ako nisam pogrešio, gospodine Kay.

ADVOKAT KAY: Upravo o tome, časni Sude.

SVEDOK THEUNENS: Nisam video ovu mapu, ili mape, ali znam iz izjave generala Čermaka, da on kaže da su on i general Gotovina u stalnoj koordinaciji. Tako da, ako iste mape koriste oba generala, to može da pokazuje stepen koordinacije između njih dvojice.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Taj dokument je od 21. avgusta, i ne odnosi se na ovo pitanje. Odatle potiče vaš citat, zar ne?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ja to nemam ispred sebe, ali nisam siguran da dokument, koji je po po vama datiran na 21. avgust, objašnjava ili utvrđuje kada je ta koordinacija počela.

SUDIJA ORIE: Imamo ... i mi imamo isti problem.

ADVOKAT KAY: Da.

SUDIJA ORIE: Pitanje je bilo jednostavno, da li vi znate da je o mapi koja je prikazana uz Čermakovo pismo, da je o njoj govorio general Gotovina generalu Forandu na sastanku između njih dvojice, pre nego što se general Forand sreo sa generalnom Čermakom. To je bilo pitanje. Pitanje se sastoji od dva elementa. Prvi, da li ste znali da, na sastanku, da je rečeno na sastanku generala Gotovine sa generalom Forandom, da je general Gotovina rekao, Obezbedićemo vam mape sa bezbednim područjima. Da li ste znali za to?

SVEDOK THEUNENS: Nisam znao za to, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Onda mogu da pretpostavim da ne možete da nam kažete ništa o tome da li su mape o kojima govori general Gotovina, iste one mape ili mapa koja je prikazana uz pismo, da je to ista ona mapa o kojoj je govorio general Gotovina?

SVEDOK THEUNENS: To je tačno, časni Sude. I to je bio početak ... mog prethodnog odgovora.

SUDIJA ORIE: Da. Ali se razvio na način koji je izgleda postao simptomatičan za ono što se dešava u ovoj sudnici. Molim vas nastavite.

ADVOKAT KAY: Hvala vam.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da li ste znali da je ove propusnice takođe izdavao i gospodin Pašić?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne, to nisam znao.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hoćemo li da pogledamo dokazni predmet Odbrane broj D489? To je dokument od 9. avgusta, sertifikat o potvrdi, potvrdi da gospodin Pašić, načelnik kancelarije za izbeglice opštine Knin, da je preuzeo propusnice za ulazak u kninski garnizon, od rednog broja 51 do broja 250, i obavezuje se da će da dostavi overene potpise osoba kojima su date propusnice do 10. avgusta 1995. godine. Da li ste znali za ovaj veliki broj propusnica koje je izdao gospodin Pašić?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Nisam video ovaj dokument ranije, tako da nisam znao za to, ali ... na osnovu ... mislim, iz ovog dokumenta vidim da je zapravo Pašić to poduzeo pod ... ili uz ovlašćenje generala Čermaka.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da. On je potpisao dokumente, ali ko ih je primio, ko ih je dobio, to je gospodin Pašić. Pretresno veće je prethodno videlo dokazne predmete Odbrane od broja D491 do D493.

ADVOKAT KAY: Sledeći dokumnet koji bih hteo da pogledamo je dokazni predmet Odbrane broj D300.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Dokazni predet Odbrane broj D300 je datiran na 9. avgust, i otpisao ga je general Čermak, reč je o informaciji koja se tiče različitih prava ljudi. I ovako glasi: „Ovim obaveštavamo sve stanovnike Knina koje je pobeglo da im se sledeće garantuje...“ Ovaj dokument ste citirali u vašem izveštaju, na strani 15 u glavnom rezimeu. Ovako ste ga okarakterisali: „Čermak, 9. avgust 1995. godine, obaveštava sve ljude koji su napustili Knin tokom 1991. i 1992. godine o njihovim pravima.“ Da li se slažete da je ovo zapravo netačno, da je general Čermak dao ovu informaciju svim stanovnicima Knina ...

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: To je tačno na osnovu onoga što vidimo u dokumentu, ali moje tumačenje dokumenta u kontekstu svih drugih dokumenata, je da se to odnosi na ljude koji su ... ili koji su pobešli iz Knina između 1991. i 1992. godine.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da li smatrate da, u video snimku koji smo ranije popodne videli, da je gospodin Čermak, u stvari, govorio o tim pravima ljudi koji se se nalaze ispred njega, i koji su bili u toj Komisiji raseljenih lica sa kojima se sreo tog popodneva, 9. avgusta, u kasarni UNCRO-a, gde je snimljen film?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Moguće je. Ja nisam imao video, ili ja nisam pogledao video u vreme kada sam pisao svoj izveštaj. Ali iz snimka koji sam video, izgleda da je tako i bilo.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da li se slažete da je ovo stvar o kojoj ste možda doneli pogrešan zaključak, na osnovu vaše analize?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Naravno da ako mi pokažete dodatne informacije, ili druge dokumente, da bismo bili konkretniji, da bih ih ja pregledao i očigledno, ako je potrebno, da bih izmeni ili promenio zaključak. Ali ja ...

ADVOKAT KAY - PITANJE: Mi smo čuli svedočenje o ovome tokom suđenja.

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da. Ali, sa jedne strane, upoređujem ovu informaciju; a sa druge strane, situaciju u kojoj su bili ljudi koji su se nalazili u kasarnama UNCRO-a u Kninu. I

upoređujući ova dva različita aspekta, dolazim do zaključka da se informacija, koja je dokazni predmet Odbrane broj D300, primenjuje na ljude koji su pobjegli iz Knina između ... mislim, tokom sukoba 1991/1992 godine.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Zašto se tačkom 7 kaže da bi ovim ljudima bile potrebne dozvole o kretanju, ako već imaju hrvatske lične karte?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Nisam siguran šta mislite pod dozvolama za kretanje, ali svakako, to je vredno pomena.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hvala vam. Zašto im je potrebno da imaju spisak umrlih i njihovih sahrana na grobljima, u skladu sa mestom stanovanja?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Po mom mišljenju, ta informacija je potrebna kako bi se ustanovilo ko ima pravo da se vrati.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ostaviću ovo pitanje Pretresnom veću, naravno, i neću se dalje baviti time, kako bismo uštedeli na vremenu.

ADVOKAT KAY: Možemo li da se vratimo na dokazni predmet Odbrane broj D495, molim. Dokazni predmet Odbrane broj D495 ide naopačke. Prvo dolazi prilog, a onda pismo. Pa ako možemo da pređemo na stranu 2 dokaznog predmeta Odbrane broj D495.

ADVOKAT KAY - PITANJE: To je pismo datirano na 15. avgust, i tiče se propusnica, koje je potpisao gospodin Cipci, i dovodi se u pitanje validnost ovih propusnica za civile. Da li ste ranije videli ovaj dokument?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Da. I razumeo sam da je to dokazni predmet Odbrane broj D494, tako da sam možda napravio grešku. Ili je možda dokazni predmet Odbrane broj D494 sličan dokument.

ADVOKAT KAY: Možemo prvo da pogledamo dokazni predmet Odbrane broj D495.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Pri dnu vidimo da je nešto pisano rukom, i zahvaljujući drugim svedočenjima istorijat ovog dokumenta je poznat Pretresnom veću, i tu piše: „Na osnovu obaveštenja osoblja MUP-a, dozvola general pukovnika Čermaka je validna samo za vojno osoblje i civile koje rade u hrvatskoj vojsci.“ I onda: „Obavestiću osoblje MUP-a da su sve propusnice povučene do sledećeg obaveštenja, kao i provera svih ljudi koji putuju putevima i železnicom.“ D ali ste zanli za ovaj podatak koji je napisan rukom?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Ne, nisam znao za taj podatak.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Da li shvatate značaj ... značaj ovog dokumenta, u odnosu na informacije i tvrdnje u vašem izveštaju, koje se odnose na ovlašćenja generala Čermaka i u čemu je značaj propusnica?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Pa, izgleda da ima nedoslednosti između, sa jedne strane, informacija koje je dao general Čermak 9. avgusta, i sa druge strane, ovih propusnica. Ali bih i dalje očekivao da neko sa iskustvom i pozadinom kakvu ima general Čermak, i od nekoga ko ima funkciju koju ima, da tačno zna šta radi kada izdaje informaciju 9. avgusta. A kako ovo treba da se sprovede, očigledno da postoji zahtev za koordinacijom i saradnjom sa civilnom policijom.

ADVOKAT KAY - PITANJE: S obzirom na okolnosti koje su bile u Kninu počevši od 5. avgusta 1995. godine pa nadalje, tokom ostatke avgusta, da li vam je poznato da je postojala velika zbrka u svim vladinim službama, oko toga ko je bio odgovoran, i da službe nisu sinhronizovane na način na koji bi se očekivao, kao što ste upravo odgovorili, koji se odnosi na koordinaciju?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Tačno je da makar na početku, i to vidimo ... to smo videli kada smo govorili o vojnim dokumentima, da postoje određene poteškoće, naročito u načinu, ili u pristupu prema zločinima koji se dešavaju, ili koju su bili počinjeni, odnosno, spaljivanje i pljačkanje. Međutim, pokazali ste veliki broj dokumenata, uključujući i ovaj dokument, koji pokazuje da je već u ranoj fazi da, na primer, Ministarstvo unutrašnjih poslova, ili lokalna policija preko Ministarstva unutrašnjih poslova, da traže načine kako bi se došlo do koherentnijeg pristupa, i ja bih ... opet, nemam dokument kojim bih to dokazao, ali pretpostavljam da bi general Čermak, kao komandant kninskog garnizona, da bi bio uključen u taj proces.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Gledam sada dalje koji su bili zadaci generala Čermaka.

ADVOKAT KAY: Hajde da pređemo na dokazni predmet Tužilaštva broj P463, na strani 5.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Ovo je još jedan zapisnik sa sastanka sa predsednikom, od 22. avgusta 1995. godine. To je sastanak između dr. Jure Radića, predsednika Tuđmana, i beleži razgovor između dvojice ljudi. U jednom pasusu, stoji razgovor koji se tiče generala Čermaka. Pre svega, da li ste videli ovaj transkript?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Nisam video ovaj transkript.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Hajde da pogledamo razgovor sa dr. Radićem na sredini strane, gde on govori o: „Civilni aspekt je tu, ali, na osnovu moje procene, glavni problem ovde je odnos između vojske i policije, jer policija ništa ne može da uradi vojsci. Ukoliko se neko predstavi kao vojska, onda odmah nakon toga izbijaju problemi. Moramo da imamo civilnu vlast po selima.

Čermak nema vlast u Kninu, on nije taj koji može da kaže ko će da uđe u koju kuću, ko će šta da radi. Ja vam sad dajem samo primer.“ „Predsednik: Čekajte malo, da nisam poslao Čermaka u Knin, tamo bi bilo užasno.“ I dr. Radić se slaže s tim, kaže da možda nije upotrebio pravi primer, budući da ga svi koristimo ... vojna vlast ne može da se bavi civilnim pitanjima na terenu, vojna vlast ne možda da odlučuje ko će da ide u koju kuću. „Ne može,“ kaže predsednik, „ali može da održava red u ovom periodu tranzicije.“ Oslanjali ste se na ovaj transkript sastanka sa predsednikom kada ste spremali vaš izveštaj, na koji smo se ranije pozivali a u vezi naređenja i opisa dužnosti gospodina Čermaka, u razgovoru koji je on imao sa predsednikom 1999. godine. U vezi sa vašim izveštajem, da li postoji neki razlog zašto niste tražili još transkripta sa satanaka sa predsednikom, kako biste saznali šta je predsednik rekao o poslu generala Čermaka?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Nisam sistematski pregledao sve transkripte sa predsednikom. Pregledao sam one do kojih sam došao tokom mog istraživanja. U kontekstu ovlašćenja koje je general Čermak imao u Kninu, nisam video dokument generala Čermaka u kojem se žali da on nije u poziciji da izvrši, ili da nema ovlašćenja da izvrši zadatke koje mu je dao predsednik Tuđman. Ja primam k znaju ono što je ... ono što piše tu, i to je mišljenje gospodina Radića o onome što izgleda kao poteškoća sa kojom se suočava gospodin Čermak u Kninu, ali kao što sam rekao, nisam video takav dokument od strane gospodina Čermaka.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kay.

ADVOKAT KAY: Mogu da završim sa ovom temom ako postavim još jedno pitanje.

SUDIJA ORIE: Onda jedno pitanje...

ADVOKAT KAY: Da.

SUDIJA ORIE: ...jer ćemo u suprotnom završiti posle 19.00 časova. Molim vas nastavite.

ADVOKAT KAY: Da.

ADVOKAT KAY - PITANJE: Zar ne mislite da je bitno za vašu metodologiju rada i za vaš rad, da analizirate takve izjave koje su davali ljudi u to vreme?

SVEDOK THEUNENS - ODGOVOR: Slažem se sa vama da je ovo važan dokument koji, da sam ga video, svakako bih ga uključio u moju analizu. Ali, kada ga uporedim sa drugim materijalom koji sam pregledao, ne navodi me da preispitam zaključke koje sam izveo u odnosu na ...

SUDIJA ORIE: Ali to je upravo ono što vas gospodin Kay sada pita. Gospodin Kay vas ne pita da li biste da ste znali ovo, da li biste izveli drugačije zaključke. On se pre svega fokusira na

značaj ovog dokumenta, da treba da se uzme u obzir kada se piše izveštaj. I to me dovodi do, gospodine Kay...

ADVOKAT KAY: To je ... časni Sude, postoji još jedna strana ovog dokumenta, ali ja neću ići...

SUDIJA ORIE: Da. Pa, hajde da ... ako ...

ADVOKAT KAY: ... dalje, i mogu da stanem ovde. Hvala vam.

SUDIJA ORIE: I ovo me opet vraća na, gospodina Theunens, na ono što sam vam ranije rekao, da pokušate... vi ste analitičar. Pokušajte da analizirate šta vas tačno pitaju, pokušajte da razumete šta vas pitaju. I takođe, kada ste rekli ... kada ste rekli da ne znate da li se radi o istim mapama, takođe ste mi rekli da je to bio početak vašeg prethodnog odgovora. Nije bio. Vaš prethodni odgovor je počeo sa, Ja nisam video ove mape; pri čemu, pitanje je bilo da li ste znali da se na sastanku između generala Gotovine i generala Foranda govorilo o mapama. To je bilo pitanje. I onda je gospodin Kay sugerisao da se možda radi o istoj mapi. Time što ste rekli, ja nisam video mape, ja znam dosta stvari bez da sam nešto video ... na primer, znam da se govori o toj mapi, iako nisam video tu mapu. Zbog toga, izgleda da ste vi, manje više, odgovorili na moju blažu kritiku da treba da se fokusirate na pitanje. Nakon što ste rekli, nisam video te mape, a to svakako nije odgovor na pitanje koje vam je postavljeno, vi ste se odmah prebacili na pitanje o koordinaciji, koje vam nije ni bilo postavljeno. Dakle, možda biste bili toliko ljubazni da razmislite o ovome, i da imate na umu kada nastavite vaše svedočenje sutra. Nastavićete nakon što vam dam uputstva da ne govorite ni sa kim o vašem svedočenju, bilo o onom koje ste već dali, ili koje ćete tek da date. Završavamo, i nastavljamo sutra, u četvrtak, 4. decembra, u 14.15 časova, u istoj ovoj sudnici broj 1.

Sednica je završena u 19.06 h.

Nastavlja se u četvrtak, 4. decembra 2008, u 14.15 h.

